

Ako to vidí Poliak?
„Nula migrantov, nula teroru“

Škodlivosť rezolúcie EP
je neoddiskutovateľná

Slovenský hrdina z Iwodziemy

BOJOVNÍK

DVOJTÝŽDENNÍK ANTIFAŠISTOV

6

Ročník LXV 18. 3. 2020 Cena 0,70 € (0,44 € pre predplatiteľov)

Naša anketa

Výrazná väčšina politikov sa pred voľbami verbálne hlásila k antifašizmu. Máte pocit, že sa hlásili k rovnakej podstate boja s fašizmom a nacizmom, ktorým vzdorovali naši otcovia a dedovia? Že nefalšovane podporujú idey SNP a ilegálneho protifašistického odboja, idey 1. čs. armádneho zboru v ZSSR a idey našich vojakov zo západných spojeneckých armád?

Ján Kašica, tajomník ObLV SZPB, Zvolen: – Na túto otázku je jednoduchá odpoveď. Väčšina politických lídrov sa hlási k antifašistickému odkazu úprimne. No, to je z ich strany asi všetko. Nerobia proti tomuto nebezpečenstvu nič, len na jednotlivých oslavách sa ukážu alebo vystúpia s pekným prejavom.

Mám obavy, že nepoznajú históriu, o čom svedčí aj otázka moderátora počas predvolebných debát politickým lídrom, či vedia aký je rozdiel medzi fašizmom a nacizmom. Nevedel odpovedať ani jeden. Preto musím konštatovať, že antifašistické postoje našich politikov sú len na získavanie politických bodov. Na druhej strane si treba vážiť aspoň to, že sa verejne hlásia k antifašistom.

Václav Homišan, predseda ObLV SZPB, Stará Ľubovňa: – Myslím si, že boj proti fašizmu a nacizmu je aj otázkou súčasnosti a budúcnosti, nielen minulosti. Každý súdny politik by mal popri iných povinnostiach venovať pozornosť aj tejto problematike. Bohužiaľ, každý pristupuje k tomu diferencovane. Niektorí vyzdvihujú východný odboj, iní západný, niektorí SNP dokonca neuznávajú. Sú aj takí, ktorí v tichosti možno podporujú aj idey fašizmu.

Nie som si istý, či všetci nefalšovane podporujú podstatu boja proti fašizmu a nacizmu, ako naši otcovia a dedovia. Nedal by som za to ruku do ohňa. **Lýdia Hricíková, členka predsedníctva ObLV SZPB, Stará Ľubovňa:** – Sledovala som vystúpenia politikov vo volebnej kampani pred parlamentnými voľbami. Aj keď sa téme odkazu SNP a výsledkov 2. svetovej vojny venovali len okrajovo, vysoko si cením najmä jasné politické postoje k tejto téme zo strany ešte stále predsedu vlády Petra Pellegríniho.

(Pokračovanie na str. 3)

Perlička

Dva roky nazmar

Američanka z Kalifornie Caelie Wilkesová až po dvoch rokoch polievania zistila, že succulentná kvetina Echeveria jej vôbec nerastie.

„Mala som tento prekrásny succulent asi dva roky. Taká som bola naň pyšná. Bola to priam ideálna rastlina. Vytvorila som si k nej plán polievania a ak by sa ešte niekto ďalší pokúsil mi ju poliať, zabránila by som tomu. Len sama som sa chcela o ňu dobre starať,“ zdôverila sa dievčina na facebooku.

Po čase si Caelie chcela Echeveriu presadiť, vybrala jej nový krásny kvetník. Lenže ako ju vybrala z originálneho kvetníka, spoznala, že rastlina je fake.

„Tolko lásky som rastlinke venovala! Umývala som jej lístočky, nech vyzerá čo najlepšie. A tu ho, ukázalo sa, že je umelá,“ povedala Američanka a zdôverila sa, že posledné dva roky boli pre ňu klamstvom.

Príbeh Caelie rozšírili mnohé americké médiá. Len čo sa o ňom dozvedeli návštevníci sociálnych sietí, začali jej domov prichádzať zásielky so živými succulentmi.

-r-

„Mám česť osobne sa vám poďakovať...“

Zľava stoja: Bývalý červenoarmejec Ján Chudík, bývalí partizáni Samuel Baran a Július Molitoris, veteránka vojny Ferzana Sadrukovna Kamalova, ktorá od svojich 9 rokov pracovala vo vojnovnej výrobe, A. I. Fedotov, bývalý povstalecký vojak Trnavskej posádky Štefan Minarovič, bývalý partizán Karol Kuna s manželkou, predseda SZPB Pavol Sečkář a tajomník ÚR SZPB Viliam Longauer.

...za udatnosť a chrabré prínos v boji za slobodu a nezávislosť našich krajín počas 2. svetovej vojny,“ povedal na adresu v Bratislave žijúcich slovenských vojnových veteránov veľvyslanec RF v SR Alexej Leonidovič Fedotov pri odovzdávaní im medailí „75 rokov víťazstva vo Veľkej vlasteneckej vojne v rokoch 1941–1945“, ktoré im udelil prezident RF Vladimir Putin.

Ruský veľvyslanec ďalej uviedol, že naši veteráni bojovali plece pri pleci so sovietskymi vojakmi, čo dodnes tvorí základ jednoty Slovenska a Ruska pri zachovávaní objektívnej pravdy o 2. sv. vojne. „Som rád, že dnes stojíme s va-

šou generáciou víťazov v jednom šiku. Spolu dnes ochraňujeme pamiatku na tých, ktorí bojovali a padli, i pravdu o 2. sv. vojne,“ zdôraznil A. L. Fedotov a v závere zložil poklonu SZPB, ktorý „pri zachovávaní dejinnej pravdy patrí medzi najvýznamnejšie organizácie“ a „je antifašistickým mainstreamom na Slovensku“.

* * *

Veľvyslanectvo RF organizuje odovzdávanie medailí slovenským vojnovým veteránom v rôznych regiónoch Slovenska od februára 2020. Dokončiť to plánuje pred májom 2020.

– VMI –, snímka Natalia Starikova (Vojné pokračovanie na str. 5)

Veľvyslanectvo Ruska usvedčilo úrady Prahy zo znižovania úlohy Červenej armády pri oslobodení mesta

Veľvyslanectvo RF v ČR začiatkom marca vyhlásilo, že úrady Prahy sa snažia prepísať dejiny a podceňujú význam rozhodujúcej úlohy Červenej armády pri jej oslobodení.

„Nebagatelizujú význam pražského povstania a odvahy obyvateľov českého hlavného mesta, schopných obetovať sa za slobodu svojho mesta, žiada

sa pripomenúť, že jedinou príčinou, ktorá prinútila nemecké velenie kapitulovať, bol útok Červenej armády,“ vyhlásilo veľvyslanectvo.

Komentár ruského veľvyslanectva bol odpoveďou na slová pražského primátora Zdenka Hříba, že v máji 1945 „sovietska armáda vstúpila do povstalcami už oslobodenej Prahy“.

„V bojoch za ‘oslobodenú’ Prahu padlo vyše tisíc sovietskych vojakov. Medzi nimi gardový poručík Ivan Gončarenko, ktorého tank prišiel prvý k Vltave a bol zasiahnutý hitlerovcami,“ vyhlásilo veľvyslanectvo a uviedlo, že slová Hříba nielenže nezodpovedajú skutočnosti, ale urážajú aj pamiatku všetkých bojovníkov o Prahu.

-r-

Banderovský zmätok bývalého ministra

Ruský senátor Alexej Puškov okomentoval slová bývalého ministra zahraničia Ukrajiny Pavla Klimkina o „katastrofe“ pre Kyjev ak Moskvu navštívia západní lídri na Deň víťazstva.

„Klimkin prorokuje ‘katastrofu pre Ukrajinu’, ak hlavy radu štátov pricestujú do Moskvy 9. mája na Prehliadku víťazstva a nepôjdu do Kyjeva. Lenže (Vadim) Pristajko

(súčasný minister zahraničia Ukrajiny) už povedal: Ukrajina nebude nič oslavovať. Tak načo tam cestovať? Katastrofou pre Ukrajinu nie je sviatok v Moskve, ale zmätok v Kyjeve,“ napísal senátor na Twitter.

Predtým sa totiž Klimkin nechal počuť, že lídri západných štátov nepôjdu do Moskvy „len vence klást“.

-r-

Nikto nezabudne...

Prezident RF Vladimir Putin vyhlásil, že pokusy ukradnúť víťazstvo vo Veľkej vlasteneckej vojne existujú, no nie sú možné: nikto totiž nezabudne na to, koho zástava sa rozvíjala nad Reichstagom!

Na zamyslenie:

Otrok, ktorý pochopil, že je otrokom, už nikdy nebude dobrým otrokom.

Viktor Jefimov, rektor Petrohradského agrárneho inštitútu

ISSN 03223-2018

9 770323 201002

06

Moskva vyzvala NATO zamyslieť sa

Členské štáty NATO, ktoré si naplánovali manévry pri hraniciach Ruska by sa mali zamyslieť nad dôsledkami agresívnej činnosti, ktorá zvyšuje napätie v regióne, vyhlásilo ministerstvo zahraničia RF v súvislosti s plánmi aliancie uskutočniť v apríli-máji Defender Europe – 2020.

Vo vyhlásení sa tiež hovorí, že toto cvičenie na vypracovanie bojovej činnosti aliancie, ktorého sa okrem dvoch desiatok európskych štátov zúčastní vyše 20 tisíc amerických vojakov a tisíce jednotiek bojovej techniky (vyše 1 500 pásovej, vyše 6 000 kolesovej...), budú najväčšie od konca 2. sv. vojny.

USA „systematicky zvyšujú počty svojich ozbrojených síl vo

východnej Európe v bezprostrednej blízkosti nášho štátu a pravidelne zvyšujú financovanie príslušných vojenských programov,“ hovorí sa v ruskom vyhlásení a podtrhuje sa, že v NATO i vo Washingtone neskrývajú, že „potenciálnym protivníkom“ v rámci týchto manévrov je Rusko.

My na Slovensku však poznáme dejiny a preto vieme, že cvičenie Defender Europe – 2020 je naplánované na rovnaké obdobie, v akom si útok do Ruska pripravil Napoleon v roku 1812 i Hitler v roku 1941. Aj ten mal „Dracovanie východu“ pripravené na polovicu mája, vynútený posun o šesť týždňov na 22. jún si vyžiadala situácia v Juhoslávii. –r–

čenie Defender Europe – 2020 je naplánované na rovnaké obdobie, v akom si útok do Ruska pripravil Napoleon v roku 1812 i Hitler v roku 1941. Aj ten mal „Dracovanie východu“ pripravené na polovicu mája, vynútený posun o šesť týždňov na 22. jún si vyžiadala situácia v Juhoslávii. –r–

Sýrske ženy: Pošlite našich mužov späť, treba obnoviť krajinu

Sýrske ženy sa sťažujú, že nie je dost mužov, ktorí by pomohli obnoviť krajinu. Odkazujú Európe a ďalším krajinám, kde žijú sýrski utečenci, aby ich poslali naspäť domov.

Podľa novinára zo švédskeho rádia dnes žijú v Damasku prevažne ženy. Nepomer populácie v krajine vyvracia tézu, že v migračných vlnách do Európy boli prevažne ženy a deti utekajúce pred vojnou.

Aby sa tento problém vyriešil, podľa miestnych študentov by sýrska vláda mala vyhlásiť amnestiu pre mužov, ktorí z krajiny utiekli, aby sa vyhlí vojenskej službe. Apelujú na západné štáty, kde našli mladí Sýrčania azyl, aby im pomohli presvedčiť ich na návrat domov. Kým pred ôsmimi rokmi, keď sa konflikt len začínal, ženy po ekonomickej stránke viedli len 4 percentá sýrskych domácností, dnes je to 22 percent.

Napaleta.sk, 8. 3. 2020

„Nezoberieme ani jedného nelegálneho prisťahovalca“

Europoslanec Dominik Tarczyński vyjadril v malej kompilácii na Twitteri opät jasný postoj Poľska na tému „utečenci“. Jeho oblúbené číslo je nula: Nulové nelegálne prisťahovalecstvo takzvaných utečencov znamená aj nulové teroristické útoky, a tým sa z Poľska stáva bezpečná krajina, upresňuje.

„Koľko utečencov prijalo Poľsko?“, pýta sa útočne moderátorka. „Nula“, odpovedá Dominik Tarczyński. „Ste na to hrdý?“, „My nechceme v Poľsku žiadne nelegálne prisťahovalecstvo. Sľu-

bili sme to. Preto bolo toto ustanovenie zvolené. A ani jeden jediný nelegálny moslimský migrant nikdy nepríde do Poľska... Preto je Poľsko také bezpečné. Nemáme ani jeden jediný teroristic-

ký útok,“ vysvetľuje Tarczyński. „Nemajú európski politici humanitárnu morálnu povinnosť zasiahnuť,“ pýta sa moderátorka. „Nie“, odpovedá Poliak stručne a výstižne. „Môžete nás nazvať populistami, nacionalistami alebo rasistami. Nezaujímam ma to. Mňa zaujíma moja rodina a moja krajina,“ pokračuje pevne odhodlaný politik.

HSP, Journalistenwatch, 4. 3. 2020 (výňatok)

„Pravda o Majdane by mohla zničiť existujúci systém“

Analytička Tereza Spencerová poskytla rozhovor českým médiám, kde sa vyjadrila k „výročiu“ udalostí na ukrajinskom Majdane. Neočakávajme, že „systém“ povie o Majdane počas našich životov pravdu.

„Prinajmenšom od čias neexistujúcich Saddámových zbraní hromadného ničenia, alebo od 11. septembra sa veľa ľudí pozerá na oficiálny výklad mnohých udalostí s podozrením a nedôverou.“

„S priznávaním reality môže mať „niekto“ naozaj problém. Veď je to len pár rokov, čo bolo o ďalších viac ako sedem dekád odložené zverejnenie doku-

mentov týkajúcich sa vyšetrovania atentátu na Kennedyho. Už dnes si to „naživo“ pamätá len obmedzený počet ľudí, ale odložili to na dobu, keď už z toho všetkého bude naozaj len kapitola v učebniciach histórie, ktorá bude rovnako zaujímavá, ako napríklad pád Rímskej ríše. Skrátka, nečakajme, že nám za našich životov „systém“ prezradí pravdu o niečom, čo sme mohli sami zažiť. Asi sa bojí, že by s priznaním pravdy mohol skolabovať. A ako je známe, kapry si rybník nevypustia...“ tvrdí Tereza Spencerová.

HSP/Sputnik, 28. 2. 2020 (výňatok)

Extrémisti si pripomenuli Horthyho

Spravodlivosť pre Maďarsko požadovali v nedeľu 1. marca v Budapešti približne dve stovky prívržencov extrémnej pravice, ktorí si pripomenuli sté výročie vymenovania Miklósa Horthyho za regenta Maďarska.

Účastníci fakľového pochodu, ktorý zorganizovala parlamentná strana Hnutie naša vlasť (Mí Hazánk Mozgalom) a niekoľko

radikálnych organizácií, skandovali: „Preč s Trianonom!“

Parlamentný poslanec Hnutia naša vlasť Erik Fülöp pripome-

nul, že počas Horthyho vládnutia boli Maďarsku vrátené viaceré územia, vrátane juhu Slovenska, o ktoré prišlo v rámci Trianonskej mierovej zmluvy v roku 1920.

Na trase pochodu extrémistov sa objavili dve skupiny zhruba stovky antifašistov, ktorí okrem iného skandovali: „Nacisti zmiznite!“.

Podľa pravda.sk, 1. 3. 2020 (výňatok)

Chcete do eurozóny? Tak národné otázky pôjdu bokom

Pri vstupe do eurozóny sa krajiny musia do značnej miery vzdať svojej suverenity. Tento názor zastáva Krystian Szkwerek, zástupca bulharskej Skupiny európskych konzervatívov a reformistov.

„V Európe sa to deje už niekoľko desaťročí. Čím viac sa národné štáty vzdávajú suverenity v prospech Bruselu, tým viac strácame kontrolu nad otázkou, čo je národný štát všeobecne a či má zmysel,“ povedal v televízii Európa.

Uviedol, že národné štáty v Európe menia na komunitu, ktoré sa budú zaoberať len otázkami dodávok vody, elektriny, miestnych daní, ale nemôžu robiť zásadné rozhodnutia o svojej budúcnosti a národe, pretože úplne stratili svoju suverenuitu v prospech Bruselu.

Poslanec však súhlasil s tým, že tieto obavy sa v oveľa menšej miere týkajú veľkých krajín, ako je Francúzsko, Nemecko a Taliansko.

HSP/Sputnik, 27. 2. 2020 (výňatok)

Čo píšú iní

Príbeh Matovičovo starého otca na ruskom fronte

Rozhovor s Františkom Matovičom, starým otcom nášho budúceho premiéra, bol uverejnený v roku 2008 (<http://files.rozhlady.webnode.sk/200000060-d71d4d8171/IV-lacko-md.pdf>). Je to príbeh človeka, ktorý sa zúčastnil bojov v 2. sv. vojne v Sovietskom zväze.

Na vojnové časy si spomína František Matovič, zbrojár 13. letky, najúspešnejšej slovenskej leteckej jednotky v 2. sv. vojne, ktorá v rokoch 1942 a 1943 ako súčasť nemeckej Jagdgeschwader (Stíhacej eskadry) 52, najúspešnejšej stíhacej jednotky nemeckej Luftwaffe, bojovala v Sovietskom zväze, presnejšie na Kaukaze a na pobreží Čierneho mora.

Historik Martin Lacko sa k Matovičovi seniorovi dostal tak, že jeho starý otec bol Matovičov vrstovník, pochádzali z jednej obce a spolu aj rukovali. Lacko bol preto prvý (a možno jediný), kto s Františkom Matovičom urobil a zverejnil rozhovor.

František Matovič opisuje ako vyzerala a pôsobila slovenská letka, hovorí o vzťahoch medzi pilotmi a pozemným personálom. Tie vzťahy boli úzke a priateľské, pretože od práce zbrojárův a mechanikov záviselo prežitie pilotov.

„Ako som narukoval, mali sme výcvik, potom kurz zbrojára alebo mechanika a v zime 1942 sme išli do Dánska a potom hneď do Ruska na front. Ja som bol celý čas vojny len pri tých lietadlách,“ hovorí Matovič. V Dánsku bolo „pansky“, v Rusku to spočiatku tiež bolo dobré, ale neskôr, keď Nemci začali ustupovať, to už bolo horšie.

Slovákov si všetci vážili: aj Nemci, zato, že boli veľmi úspešní v leteckých bojoch, ale aj Rusi na okupovanom území za ich ľudské a slušné správanie. Chápali, že oni sú iba vojaci, ktorí robia, čo musia. V tých nebezpečných časoch niekedy vznikli úprimné ľudské priateľstva – Matovič spomína na príhodu, keď slovenských letcov celá ulica pri odchode odprevádzala s dojatím a slzami.

HSP, 9. 3. 2020 (výňatok)

Celý článok: <https://www.hlavnespravy.sk/unikatne-historicke-zapisky-pribeh-matovicovo-stareho-otca-ruskom-fronte/2078607>

Azarov o ospevovaní fašistov a banderovcov na Ukrajine

Ospevovanie fašistických prisluhovačov a banderovcov, ktorí bojovali v zostave práporu Nachtigal a 14. granátnickej divízie SS, na Ukrajine pokračuje.

Najnovšie si v Kyjeve pripomenuli 70. výročie úmrtia jedného z vodcov UPA, veliteľa diverzného bataliónu Nachtigall a neskôr hauptmanna 201. policajného bataliónu Romana Šucheviča. Piatego marca 1950 ho v obci Belogoršča v okolí Ľvova zastrelili príslušníci KGB počas likvidácie jeho teroristickej skupiny.

Ospevovanie teroristu, vraha a fašistického prisluhovača razantne odsúdil bývalý ukrajinský premiér Nikolaj Azarov, ktorý na svojej facebookovej stránke tvrdo kritizoval propagáciu banderovcov, neo-fašistov a neonacistov: „Zločinecká ‚kariéra‘ tohto netvora, vyvrhela sa začala vraždou vyslanca poľského parlamentu T. Goluwka v auguste r. 1931. Koncom 30. rokov emigroval do Nemecka, kde absolvoval kurzy pri Mnichovskej vojenskej akadémii a dostal hodnosť SS-Hauptsturmführer. Prisahal Hitlerovi, bol to kolaborant, ktorý oddane slúžil nacistom. Vytvoril školu, v ktorej špeciálne štúdium absolvovali rovnakí zradcovia, ako on sám. Kati z SS objavili v tomto ‚generálovi Čuprynkovi‘ prirodzené vlohy organizátora masovej genocídy,“ prízvukuje vo svojom príspevku Nikolaj Azarov.

„Jeho ruky sú celé od krvi nevinných zavraždených ľudí – zapríčinil vraždu miliónov obetí, ktoré ukrajinský ľud položil na oltár oslobodenia krajiny od fašistov a ich prisluhovačov. Medzi nimi sú: Poliáci, Židia, sovietski zajatci, civilní Ukrajinci a dokonca vlastní vojaci z UPA, ktorí sa preukázali, že nie sú dostatočne ‚aktívni a národne uvedomelí.‘“

Rozsah jeho zločinov je obrovský – Ľvovská oblasť, Volyň a Bielorussko. V súčasnosti na Ukrajine je módnou udeľovať uliciam a triedam mená nacistických pätolizačov a zradcov svojho národa. Čo sa dá povedať? Aká je krajina, takí sú aj hrdinovia,“ smutne uzatvára svoj komentár bývalý predseda ukrajinskej vlády Nikolaj Azarov.

HSP, 8. 3. 2020 (hrátené)

Andrej Kiska podľa Miloša Zemana „nepozná dejiny“

Zeman súhlasí s tézou, že v Európe sa šíri extrémizmus, no niektorí politici podľa neho pri jeho pomenovaní a popise robia veľkú chybu. Takúto chybu podľa neho robí aj bývalý prezident SR Andrej Kiska.

(Pokračovanie na str. 4)

Na pietnej spomienke v Budapešti

Tak ako po iné roky, aj 13. februára 2020 sa zúčastnili zástupcovia Oblastného výboru SZPB v Leviciach, vedení s Jánom Hamarom, pietnej spomienky, ktorú v XIII. obvode v Budapešti z príležitosti 75. výročia oslobodenia hlavného mesta Maďarska zorganizovalo ústredie MAESZu v súčinnosti s tamojšou samosprávou.

Spomienkového zhromaždenia sa zúčastnilo vyše tristo účastníkov, pričom podstatne viac než v minulosti bolo mladých ľudí. Po jeho ukončení nás, zástupcov z Levíc, Želiezoviec a Kalnej nad Hronom, prijal predstaviteľ MAESZ a FIR Vilmos Hanti so svojimi najbližšími spolupracovníkmi.

Jozef Výboch

28. marec Deň učiteľov!

V myšlienkach učiteľa národov J. A. Komenského nájdeme aj tú, aby sa každá škola stala „dielňou ľudskosti“, kde sa formujú ľudské city, „cvičiskom práce“, ustavičnej, ale príjemnej, „výrobnou svetla“ s cieľom osvietiť myseľ, aby to bola „škola hrou“, kde štúdium je späté s potešením.

Komenský však vyzýval, aby sme s hľadáním pravdy, dobra a krásy s trpezlivosťou, láskou, pracovito a nenásilne kráčali k životnej múdrosti, radosti a šťastiu, lebo len tak

sa môže škola stať chrámom vzdelanosti a výchovy“.

O toto všetko sa usilujete vy, učiteľky a učelia, a SZPB je vám za to povďačný. Preto vás budeme zo všetkých síl vo vašom úsilí naďalej podporovať.

Norbert Lacko
predseda Komisie pre učiteľov, ženy a mládež
pri ÚR SZPB

Ako bude obnovený vojenský cintorín vo Zvolene?

Na revitalizáciu pietneho miesta získala samospráva od štátu 200 tisíc eur. Ďalších asi 500 tisíc eur chcú na úpravu hrobového miesta a na výrobu a osadenie pamätných tabulí vynaložiť Rusi, a to prostredníctvom svojho veľvyslanectva na Slovensku.

Pri ceste k pamätníku bude umiestnených 120 kamenných dosák s menami sovietskych

vojakov, ktorí padli pri oslobodzovaní Slovenska. Veľa z nich sa totiž v ostatných rokoch podarilo identifikovať. Na každú dosku by malo byť vyrytých 100 mien.

Vo Zvolene je pochovaných 17 tisíc sovietskych vojakov a takmer 11 tisíc rumunských vojakov.

Podľa pravda.sk, 10. 3. 2020

Kališťianky zo Slovenskej Ľupče

Pri príležitosti 75. výročia vypálenia Kališťa sme sa dozvedeli, že v obci Slovenská Ľupča ešte žijú štyria priami účastní-

ci tohto nemeckého teroristického činu: Lívia Dobišová, Božena Dobišová, Norika Kiššová a Ľubica Peťková.

Oblastný tajomník SZPB z B. Bystrice Štefan Dubovický nám napísal, že na výročie vypálenia Kališťa 18. marca 2020 budú všetky prítomné v Múzeu SNP v B. Bystrici. –r–

Musíme mať totalitných eurobyrokratov?

Nedávno eurokomisárka Ylva Johanssonová povedala pri téme migrantov v Českej televízii, že „potrebujeme určitý mechanizmus povinnej solidarity. V Európskej únii by solidarita nemala byť ničím na výber“.

My, voliči, by sme mali začať veľmi tvrdo vyžadovať, aby nás vo výkonnej funkcii už nemohol riadiť hocikto to-

talitne dosadený, ale len človek, ktorého si sami zvolíme!!!

Alebo má niekto z čitateľov demokratickejší názor?

V. Mikunda

Nová ruská výzbroj nebude súčasťou Start-3

Predseda medzinárodného výboru Rady federácie Konstantin Kosačov skritizoval návrh štátneho departmentu USA zaradiť do zmluvy Start-3 aj ruské zbrane, ktoré sa ešte len vyvíjajú, resp. ešte nie sú vo výzbroji.

Konkrétne to má byť „Poseidon“, krídlatá rake-

ta s atómovou výzbrojou a balistická raketa odpalovaná zo vzduchu.

„Takéto obmedzenia sú vylúčené z princípu a nebude sa o nich diskutovať ani dnes a ani v budúcnosti,“ uviedol Kosačov.

Podľa ria.ru, 10. 3. 2020

Naša anketa

(Dokončenie zo str. 1)

Tento človek, rodák zo srdca SNP, je tvrdým antifašistom, bojovníkom za mier a slobodu aj v súčasnosti. Podobné postoje má aj predseda SNS Andrej Danko a aj predstavitelia mimoparlamentnej KSS.

Karol Uhrík, predseda ZO SZPB v Brusne: – Taký pocit určite nemám. Keby úprimne bojovali proti podstate fašizmu a nacizmu, keby úprimne odsudzovali ich agresívnu podstatu, nemohli by súhlasiť s existenciou agresívneho paktu NATO a jeho vojenskými zásahmi po celom svete.

Nemohli by súhlasiť s rozpínanosťou USA a ich snahou hrať sa na „svetového žandára“. Rozhodne by odsúdili bombardovanie Juhoslávie, vojnu v Iraku, Líbyi a v mnohých ďalších krajinách sveta. So všetkou razantnosťou by sa postavili proti horúčkovitému zbrojeniu, budovaniu vojenských základní okolo Ruska a príprave vojny proti nemu. Nedovolili by zaťahovať Slovensko do tejto špinavej hry, zameranej na likvidáciu nielen štátov, ale i celých národov.

Peter Kober, podpredseda ObIV SZPB, Stará Ľubovňa: – Podľa môjho názoru vyjadrovanie sa súčasných politikov o boji proti fašizmu je len zásterkou, pretvárkou a pred voľbami naháňanie hlasov. Pri väčších celoštátnych akciách, pripomínajúcich zverstvá fašizmu, sa predbiehajú vo vyjadreniach, akí sú bojovníci proti fašizmu, ale ich bežná činnosť hovorí o opaku, česť výnimkám. To isté pokrytectvo vidím i pri pietnych aktoch miestneho významu, pred voľbami je treba sa zviditeľniť, ale po voľbách sa stretávame tí istí, skalní.

Jaroslav Bulko, predseda ObIV SZPB, Žiar nad Hronom: – Myslím si, že väčšina našich politikov v rámci predvolebného boja dokázala pustiť do éteru vyhlásenia, ktorými sa formálne hlásia k antifašizmu.

Mám pocit, že nie sú na rovnakej vlnovej dĺžke so SZPB. Ideu SNP, ilegálneho protifašistického odboja a boja 1. čs. armádneho zboru v ZSSR a našich vojakov v rámci západných spojeneckých armád si vysvetľujú nie podľa historickej pravdy. Verím, že nová koalícia, ktorá sa formuje, či na vládnej úrovni alebo v NR SR, bude vychádzať z historických právd a aj naďalej bude toto obdobie radiť medzi najvýznamnejšie tradície SR.

Názory respondentov sa nemusia zhodovať s názorom redakcie a vydavateľa.

Falzifikácia a či nenávisť Rusov?

Poznáte ten vtíp ako manžel prichytí svoju ženu s milencom v posteli a tá sa na neho osopí. – Och, aký si len krutý, keď viac veriš svojim očiam, ako mne.

Nuž presne takáto situácia vznikla v Holandsku, kde súd chce súdiť údajné obsluhy údajných PVO komplexov Buk, ktoré mali zostreliť civilný malajzijský letúň linky MH17. Holandská rozviedka však podľa novinára Maxa van der Werffa údajne vie, že nijaký komplex Buk, a už vôbec nie ruský, sa v inkriminovanom čase nenachádzal v dosahu MH17. –r–

Trump nepôjde na oslavy víťazstva

Biely dom už oficiálne potvrdil, že prezident USA Donald Trump odmietol pozvánku zúčastniť sa Prehliadky víťazstva 9. mája v Moskve.

Zatiaľ nie je známe, či oficiálni predstavitelia USA vôbec pôjdu do Moskvy a ak áno, kým budú predstavení, píše svetová tlač.

* * *

Lenže už v polovici februára vyhlásil prezident americkej mimovládnej organizácie The Greatest Generations Foundation Timothy Dawies, že do Moskvy na oslavy ukončenia Veľkej vlasteneckej vojny príde dvanásť priamych účastníkov 2. sv. vojny. –r–

Viete, že...?

...Spojené štáty podpísali 29. februára s afganským hnutím Taliban dohodu o prímerí, ktorá zahŕňa stiahnutie amerických jednotiek z Afganistanu?

Minister obrany USA Mark Esper už 2. marca avizoval, že dal súhlas na začiatok odsunu. Počet amerických vojakov by sa mal v prvej fáze znížiť z približne 13 000 na 8 600. Po dosiahnutí tohto stavu sa zhodnotí, aký má odsun vplyv na bezpečnostnú situáciu v Afganistane. Ak bude táto situácia priaznivá, všetci americkí vojaci by mali z Afganistanu odísť v priebehu 14 mesiacov. –r–

Spoločná snímka účastníkov medzinárodnej konferencie.

Európski antifašisti považujú rezolúciu EP za škodlivú!!

V dňoch 20. a 21. februára 2020 sa v Záhrebe konala Medzinárodná konferencia organizácií protifašistických bojovníkov a antifašistov v Európe, pod názvom „Fašizmus a anti-fašizmus v Európe dnes“.

Jej hlavným cieľom bolo odsúdenie rozpínavosti fašizmu a zjednotenie antifašistických organizácií proti jeho prejavom. „...vzostupom krajnej pravice sa v Európskej rade posilňuje a podporuje historický revizionizmus, ktorý sa snaží zrovnávať fašizmus s antifašizmom,“ povedal pri otvorení konferencie predseda Zväzu protifašistických bojovníkov a antifašistov Chorvátska Franjo Habulin.

Konferencie sa zúčastnili prezident FIR Vilmos Hanty z Maďarska, organizácie protifašistických bojovníkov a antifašistov zo všetkých štátov bývalej Federatívnej republiky Juhoslávie, zahraničné antifašistické organizácie Chorvátov a Slovincov z európskych štátov, delegácia veteránov 2. sv. vojny RF vedená Kalinim Dobočom, delegácia Medzinárodnej únie vojnových veteránov na čele s jej prezidentom Bertrandom Vigom, delegácia Bojovníkov proti fašizmu Talianska vedená Filippom Giuffridom... Konferencie sa zúčastnila aj delegácia SZPB vedená Pavlom Sečkárom.

Dôležitosť konferencie svojou prítomnosťou podporili najvyšší predstavitelia Chorvátskej republiky, ako podpredseda vlády, podpredseda parlamentu, poprední historici, veľvyslanec RF v Chorvátsku a iní.

Delegáti vo vystúpeniach vyzdvihli hrdinstvo a obeť ZSSR a Červenej armády, ktorých za slobodu Juhoslávie padlo 400 tisíc. Vyzdvihli dôležitosť medzinárodnej spolupráce štátov a antifašistických organizácií proti súčasným prejavom fašizmu a nacizmu. So znepokojením hovorili o raste vplyvu pravice a liberalizmu v Európskom parlamente. Ním prijatá rezolúcia z 19. septembra 2019 vyvoláva znepokojenie a obavy z toho, ktorým smerom sa EÚ bude uberať? Rečníci tiež upozornili na dôležitosť prijatia zákon-

ných opatrení, ktoré zamedzia rastu fašizmu a nacizmu v jednotlivých štátoch.

Delegáti SZPB Pavol Sečkár a Juraj Drotár poukázali na zdroje rastu súčasného fašizmu a nacizmu na Slovensku a na príčiny ich prejavov. Poukázali na problémy, ktoré vedú k extrémizmu a podpore politiky LSNS. Pomenovali jednu z príčin extrémizmu a sympatií k LSNS. Označili za ňu nedostatočnú vedomosť mladšej generácie o novodobej histórii Slovenska a jeho boja proti fašizmu. **Zvýraznili, že rezolúcia EP „Dôležitosť európskeho historického povedomia pre budúcnosť Európy“ z 19. septembra 2019 je snahou o prekrúcanie historických skutočností boja proti fašizmu.**

„Podceňovanie podielu ZSSR na porážke fašizmu, znevažovanie pamätných miest a pamätníkov červenoarmejcov považujem za škodlivé pre náš boj proti súčasnému extrémizmu, nacizmu a fašizmu. Táto skutočnosť vnáša medzi našich ľudí pochybnosť o ďalšom smerovaní Európskej únie, ktorá by mala byť garantom zachovania pravdivých historických skutočností boja proti fašizmu a jeho zločinov. Tragická minulosť Európy by mala byť morálnou a politickou inšpiráciou riešenia problémov radikalizmu, extrémizmu, nacizmu a fašizmu vo všetkých jeho podobách. **História nemôže byť prepisovaná rezolúciou Európskej únie,**“ povedal vo svojom vystúpení Juraj Drotár.

„Na zachovanie poslania našich organizácií musíme v plnej miere rozvinúť medzinárodnú spoluprácu, vzájomnú pomoc, podporu a výmenu skúseností zo súčasného boja proti nacizmu a fašizmu, vo všetkých jeho novodobých formách. Len spoločne sa nám podarí zastaviť rast vplyvu fašizmu a nacizmu,“ zdôraznil Pavol Sečkár.

Medzinárodná konferencia jednomyselne prijala uznesenie, v ktorom sú navrhnuté spoločné opatrenia pôsobenia na súčasný fašizmus a nacizmus i odsúdenie rezolúcie EP z 19. 9. 2019. Tá je pre náš boj so súčasným fašizmom a nacizmom považovaná za škodlivú. – JD –, foto Vladimír Gjurevič SABH

Ako vidí dnešné Rusko vedec?

Andrej Iljič Fursov je ruský vedec – historik, sociálny filozof a sociálny vedec, publicista... **Skrátka osobnosť, ktorá keď sa k niečomu vyjadrí, tak je to vždy nielen originálne, ale hlavne múdre a poučné. Veru, v tomto prípade aj pre Slovákov!**

• Náš štát je teraz v stave vojny. Nie je to však ani horúca, ani studená vojna, je to niečo medzi tým. Je to vojna psychologicko-informačná a psychologicko-historická. Čiže každý človek, ktorý sa zaoberá spoločenskými vedami, je účastníkom tejto vojny!

Je tu len jedna otázka. Na koho strane „bojuje“? Na svojej alebo na strane protivníka?

• Registrujeme silný pokles kvalitatívnej úrovne škôl. Súčasná generácia žiakov a študentov, učte sa a nestrácajte čas! Pretože o cca 7–10 rokov už táto škola vaše deti nič nenaučí. Ak teda budete chcieť, aby sa aj vaše deti čosi naučili a čosi aj vedeli, budete sa s nimi musieť učiť sami! Preto, opakujem, nestrácajte čas a učte sa! Zajtra už bude neskoro.

• Stalin a Hitler. Západný mainstream sa potreboval zadrapiť do Stalina a prilepiť ho k Hitlerovi v rámci koncepcie totalitarizmu. Nikto však nehovorí, že používať takúto koncepciu proti ZSSR odmietal už Zbigniew Br-

zezinski. V encyklopédii sociálnych vied je o nej napísané, že je to nevedecká schéma...!

Naša liberálna verejnosť ju však doposiaľ používa, kričí o totalitarizme.

• V dejinách existovalo obdobie, kedy svetová verchuška potrebovala Rusko. Napr. v 30-tych rokoch minulého storočia isté americko-anglické klany potrebovali rozrušiť Britskú ríšu. Allan Dulles vtedy otvorene vyhlásil, že úlohou vojny je zničiť Britskú ríšu! Preto svetová verchuška investovala do Sovietskeho zväzu a do Nemecka.

Schéma bola nasledovná. Nemecko zničí Britskú ríšu a Sovietsky zväz zničí Hitlera. Tým sa stane mladším partnerom Spojených štátov.

Lenže takto to Američanom nevyšlo! Aj keď sa Britom podarilo postrčiť Hitlera proti Sovietskemu zväzu a potom sa tvárili, že spolu so ZSSR bojujú proti Hitlerovi.

Podľa youtube.com z 3. 3. 2020 (výňatok)

Čo píšú iní

(Pokračovanie zo str. 2)

Zeman pre Pravdu povedal, že politikov, ktorí adorujú nad spolenectvom s nacistickým Nemeckom alebo súhlasia s deportáciami desiatok tisíc spoluobčanov do Auschwitzu považuje za neonacistov. „Mal som veľké spory s Andrejom Kiskom, keď bol ešte slovenský prezident,“ uviedol Zeman na margo toho, že Kiska nazýval takýchto politikov fašistami.

„Vravel som mu: **Andrej, ty nepoznáš dejiny.** Fašizmus je špeciálny smer v Taliansku, ktorý nebol antisemitský. Čiže ľudia, o ktorých som sa zmienil, nie sú fašisti, ale neonacisti,“ vysvetľuje Kiskov omyl český líder.

HSP, 4. 3. 2020 (výňatok)

■ Nemecko odovzdá Rusku údaje o sovietskych zajatcoch

Ide o tých zajatcov, ktorí boli v nemeckých táboroch. Údaje Nemci plánujú poskytnúť v apríli, uviedol v Moskve veľvyslanec SRN Géza Andreas von Geyr.

O vzájomnom poskytnutí takýchto údajov sa dohodli ministri zahraničia už v roku 2019. Budú to údaje o niekoľkých stovkách tisícov sovietskych zajatcov a internovaných, ktorí v nemeckom zajatí zomreli. **Podľa ria.ru, 4. 3. 2020**

■ Vatikán sprístupnil archívy pápeža Pia XII.

Ide o archívy z obdobia jeho pontifikátu (1939–1958), ktorý zahŕňa obdobie 2. sv. vojny.

Talian Pius XII. (1876–1958) je podľa liberálov kontroverznou postavou, pretože nikdy verejne neodsúdil nacistický režim a ani neprerušil kontakty s režimami, ktoré boli Hitlerovými spojencami.

Najväčšie výhrady historikov k Piovi XII. sú spájané s mimoriadne zdržanlivým postojom v otázke nacistických zločinov proti ľudskosti a genocídy Židov. Vatikán a ďalší však tvrdia, že pápež využíval tichú diplomaciu a pričínal sa o to, aby kláštory a iné cirkevné inštitúcie ukrývali Židov.

Otvorenie týchto vatikánskych archívov „úplne zničí mýtus o tom, že (Pius XII.) bol nielen „Hitlerovým pápežom,“ ale zvýši jeho veľkosť. Všetky väčšie obvinenia proti pápežovi boli hodnoverne vyvrátené. Žiaden uznávaný vedec neuviede, že bol na strane Hitlera. Práve naopak, bol jeho najodhodlanejším odporcom,“ uviedol William Doyno autor uznávaného životopisu o Piovi XII.

Podľa domácej a zahraničnej tlače 2. 3. 2020

■ Rusi pozvali francúzskych vojakov,...

...aby sa zúčastnili na vojenskej prehliadke na Červenom námestí pri príležitosti 75. výročia konca 2. sv. vojny.

Pozvanie zaznelo z úst náčelníka generálneho štábu ruských ozbrojených síl Valerija Gerasimova počas jeho rokovania s francúzskym náprotivkom Francoisom Lecointreom.

Očakáva sa, že francúzsky prezident Emmanuel Macron sa zúčastní na oslavách v Moskve 9. mája na Deň víťazstva, keď si Rusi pripomínajú porážku nacistov vo vojne, ktorú nazývajú Veľká vlastenecká vojna.

„Veľmi si vážime spomienku na francúzskych vojakov, ktorí spolu s Červenou armádou bojovali proti spoločnému nepriateľovi. Budeme radi, ak medzi účastníkmi prehliadky na Červenom námestí 9. mája uvidíme francúzsky kontingent,“ uviedol Gerasimov na schôdzke s Lecointreom.

HSP z 28. 2. 2020 (výňatok)

(Pokračovanie na str. 5)

Dňa 6. 3. 2020 v Poprade zástupca Veľvyslanectva RF V. Kulikov (štvrtý sprava) v prítomnosti podpredsedu ObIV SZPB Milana Janečka (druhý sprava) a oblastného tajomníka Jána Pavlovčina (prvý zľava) odovzdal pri príležitosti Dňa víťazstva nad fašizmom medailu RF Tatiane Usovovej (prvá sprava), Jozefovi Líškovi (piaty sprava) a Štefanovi Marcsymu (prevzala ju dcéra druhá zľava).

Slávnostného aktu sa zúčastnila i zástupkyňa prednostu okresného úradu v Poprade Eva Stašová.
Ján Pavlovčin

Vyznamenávanie na Orave

Dňa 21. februára 2020 sa na Mestskom úrade v Dolnom Kubíne uskutočnilo stretnutie funkcionárov SZPB – predsedu ZO SZPB D. Kubína Jána Sporku, predsedu ObIV SZPB Ružomberok Róberta Fajtu a primátora D. Kubína Jána Prílepka s priamymi účastníkmi národnoslobodzovacieho boja proti fašizmu.

Z príležitosti 75. výročia víťazstva nad fašizmom boli medailou Ruskej federácie vyznamenaní členovia ZO SZPB

D. Kubín, priami účastníci 2. sv. vojny, Jaroslav Prokop, Ján Katrenčiak, Branislav Thuruský a Pavol Janiga.

Vyznamenanie im odovzdal tajomník veľvyslanectva RF v SR Dimitrij Vaščenko. Za ocenených sa poďakoval Jaroslav Prokop.

Pripájame sa ku gratulantom a oceneným prajeme pevné zdravie, aby ešte dlho šírili osvetu o dejinách 2. sv. vojny a SNP, osobitne medzi mládežou.

Štefan Novák, tajomník ZO SZPB D. Kubín

Medaila pre posledného veterána zo Zvolena

Vo Zvolene sa slávnostné udeľovanie medaily slovenským vojnovým veteránom „75 rokov víťazstva vo Veľkej vlasteneckej vojne 1941–1945“ uskutočnilo 20. februára.

Vyznamenávanie posledného priameho účastníka protifašistického odboja Ladislava Idesa boli okrem predstaviteľov veľvyslanectva RF prítomní konzul RF z B. Bystrice Juraj Koval, viceprimátor Zvolena Vladimír Lupták, predsedníčka ZO SZPB Zlatý Potok vo Zvolene Viera Nociarová a členka jej výboru Tatiana Raslavská. Podujatie zaznamenala aj RTVS.

Ladislav Ides je členom ZO

SZPB Zlatý Potok, v ktorej dlhé roky vykonával funkciu hospo-

dára. Hostom porozprával svoj príbeh z vojnových rokov. –VN–

Uvažujme spolu

Nadčasová otázka De Gaulla o Európe

Je Slovensko pripravené v určitej dôležitej záležitosti tak domáceho, ako aj medzinárodného charakteru urobiť to, čo sa mu zdá nesprávne, len preto, že mu to nariaďuje akási vyššia autorita?

Otázka je parafrázou presne tej, ktorú Charles de Gaulle adresoval po roku 1958 šiestim pionierom európskej integrácie (Francúzsko, Nemecko, Taliansko, Belgicko, Holandsko a Luxembursko). Jednoznačne sa vtedy vyjadril, že „my ničomu takému nechceme podriaďovať národnú entitu“!

Francúzsko sa jej nepodriaďuje dodnes. Ani

Nemecko a ďalšie hrdé štáty. Ale prečo poslanci zo Slovenska podriaďujú dnes slovenskú národnú entitu? Kto ich na to splnomocnil? Prečo nás reprezentujú tak, že to budí obraz, že Slováci si opäť neveria?

Pozrime sa už konečne, kto nás zastupuje tak, aby sme v európskej politike aj dnes pôsobili tak, ako nás videli starí Rimanovia, teda „Slave“, otroci, s ktorými sa dá všetko vytrieť?

V. Mikunda

Výraznejšia časť prejavu de Gaulla s českými titulkami tu: <https://www.armadnymagazin.sk/2020/02/28/nadcasovy-prejav-de-gaulla-o-ohrozeni-eurovy/>

Čo píšú iní

(Dokončenie zo str. 4)

■ Charkov vrátil mestskému prospektu meno Georgia Žukova

Ide o prospekt, ktorý bol v rámci dekomunizácie v roku 2016 premenovaný na počesť generálmajora Petra Grigorenka. Rozhodnutie o tom mestská rada prijala 26. 2. 2020. Návrh podporilo 62 poslancov a 8 bolo proti, uvádza miestny list „Vgorode“.

Podľa msn.com, 26. 2. 2020

■ P. Pellegrini... (v Moskve)

Premiér Peter Pellegrini po stredajšom (26. 2.) rokovaní s predsedom ruskej vlády Michailom Mišustinom... hovorilo sa aj o nadchádzajúcom 75. výročí ukončenia sa druhej svetovej vojny.

„Ruská strana ocenila prístup SR a slovenského národa k osloboditeľom a uctievaniu si pamiatky padlých z Červenej armády na celom území SR,“ uviedol. Rusko sa na jeho pozvanie plánuje zúčastniť na vysokej štátnej úrovni na oslavách skončenia vojny, ktoré sa budú konať 8. mája v L. Mikulášii.

Podľa pravda.sk z 26. 2. 2020

■ Izrael a Rusko čelia obrodeniu nacizmu

Izrael spolu s Ruskom vzdorujú pokusom obnovy nacistickej ideológie, obe krajiny zblížuje pamiatka o vojne i o jej obeťoch, vyhlásil historik holokaustu, vedec z múzea Jad va-šem Aaron Shneer.

Vedec poznamenal, že v túto epochu, kedy sú masové pokusy prepísať dejiny 2. sv. vojny, sa treba osobitne venovať otázkam zachovania dejinnej pamäte.

„Dôležitosť zachovania dnes historickej pamäte vychádza z tej politickej situácie, ktorá sa vytvorila vo svete, a zo snáh mnohých štátov skutočne prepisovať dejiny. Základnými iniciátormi prepisovania dejín a odmietania pravdy o oslobodení týchto území vystupujú štáty post sovietskeho priestoru – sú to štáty Pobaltska. Treba poznamenať, že Ukrajina sa v tom tiež vyznamenala. Jedným zo súčasných iniciátorov toho je aj Poľsko,“ povedal Shneer.

Historik tiež zdôraznil, že „úsilie týchto štátov sa dnes nezameriava na vojenský revanš. Viditeľný je však politický revanš“.

Podľa ria.ru, 26. 2. 2020

■ Zelenský prepisuje dejiny!!!

Prezident Ukrajiny Vladimír Zelenský počas návštevy Poľska nazval Sovietsky zväz jedným z víťazov 2. sv. vojny. Zaznelo to v Newsone.

„Poľsko a poľský národ ako prví pocítili na sebe sprisahanie totalitných režimov. Priviedlo to k začiatku 2. sv. vojny a umožnilo nacistom spustiť smrteľný zotrvačnik holokaustu,“ vyhlásil historicky nedostatočne vzdelaný ukrajinský prezident (Nevie nič o úlohe Poľska pri Mníchovskom diktáte – pozn. Bojovník.). Podľa neho Európa a svet nemajú dnes právo mlčať o tom, čo bolo v roku 1939“.

S využitím ria.ru z 28. 1. 2020

■ Estónsky parlament obviňuje Rusko z pokusu o prepísanie dejín

Z pokusu o „prepísanie dejín“ obvinil Rusko predseda estónskeho parlamentu Henn Pylluaas.

„Estónsko a Poľsko sú dobrí spojenci... Spájajú nás zhodné historické udalosti... Máme spoločného suseda, Rusko, ktorý odmieta medzinárodné právo a medzinárodné dohody a pokúša sa prepísať svoje dejiny na prospech svojich cieľov,“ uviedla tlačová správa pred stretnutím.

Podľa Pylluaasa obvinenia Poľska z rozpútania 2. sv. vojny sú toho príkladom. „My razantne odmietať podobnú činnosť. Toto všetko nám každý deň pripomína, že nebezpečenstvo z východu nikam nezmizlo. Preto sme zo srdca vďační spojencom v NATO za vklad pri ochrane našich hraníc,“ povedal.

Podľa ria.ru, 28. 1. 2020

■ Der Spiegel pripísal oslobodenie Osvienčimu Armáde USA

Nemecký časopis Der Spiegel „omylom“ uverejnil na jednej zo sociálnych sietí správu o tom, že koncentračný tábor Auschwitz bol údajne oslobodený americkou armádou.

Vo zverejnenom ozname sa uvádzalo, že „Auschwitz“ bol najväčším táborom smrti, ktorý „pred 75 rokmi oslobodila americká armáda“. Keď si toto klamstvo všimli nemeckí návštevníci siete, vydavateľstvo chybu opravilo a ospravedlnilo sa „za mimoriadne trápnu chybu,“ poznamenajúc, že kritiku na svoju adresu vníma ako „spravodlivý trest“.

Podľa RT z 28. 1. 2020

Výchova má podporovať pocit zodpovednosti a nie oslavovať moc a úspech. A. Einstein

Držme sa a...

Vo štvrtok 5. marca sa vedenie bratislavskej oblastnej organizácie SZPB stretlo pri príležitosti MDŽ so svojimi funkcionárkami.

Za prácu sa im poďakovali oblastný predseda Martin Kmo a tajomník ÚR SZPB Viliam Longauer, ktorý zdôraznil, že funkcionárske úsilie žien sa nedá oceniť jedným diplomom, či jedným stretnutím.

Tohtoročné MDŽ bolo aj výnimočné. Tým, že 3. marca sa dožila 90-tich rokov bývalá spojka a zdravotníčka, posledná bojovníčka partizánskej brigády Čapajev Anna Bergerová. V. Longauer jej pri tejto príležitosti odovzdal najvyššie vyznamenanie SZPB, kríž „Za vernosť“.

Väčšina prítomných jej však gratulovala aj k inému dátumu. Presne pred 50-timi rokmi totiž Annu Bergerovú prijal prezident ČSSR armádny generál Ludvík Svoboda.

Bodkou za tohtoročným stretnutím boli aj slová zasluživšej členky SZPB z Pezinka Márii Markeovej, ktorá zažela všetkým prítomným, „držme sa a nedožijeme sa ničoho nepríjemného!“.

Levičania sa blížia k stovke členov

Aj členovia ZO SZPB v Leviciach si hodnotili uplynulý rok, ktorý bol v znamení 75-tych výročí. Vráťane oslobodenia mesta.

Zorganizovali si dva trojdňové poznávacie zájazdy Po bojovej ceste 1. čs. armádneho zboru v ZSSR na Morave a v Podduklianskom kraji, zúčastnili sa osláv Výročia SNP v B. Bystrici, pietnych spomienok v Kalnej nad Hronom, Štúrove a Kameníne, boli spoluorganizátormi osláv SNP na levickom Šiklôsi.

Schôdza sa po dlhom čase konala v slávnostnej sieni mestského úradu za účasti troch najvyšších predstaviteľov mesta primátora Jána Krtíka, jeho zástupcu Csabu Tolnaiho a prednostu MsÚ Rastislava Juhára. Boli tu však aj podpredsa NSK Igor Éder, ktorý nám už viackrát účinne pomohol, a oblastný predseda SZPB Ján Hamar s oblastnou tajomníčkou Rozáliou Hajkovou.

Predsedička ZO SZPB Lenka Kollárová v správe o činnosti pripomenula, že v bojoch o náš región padlo 406 červenoarmejcov, čo musíme mať stále na pamäti. Uviedla tiež, že ZO SZPB rastie, pretože prijala 15 nových členov a úbytok mala 7. K dnešnému dňu teda máme 85 členov. A keďže záujem o vstup prejavujú ďalší ľudia, v najbližších týždňoch môžeme dosiahnuť 100 členov. Získavame ich hlavne z radov pozostalých po účastníkoch protifašistického odboja a študentov z miestnych stredných škôl.

Správa vyzdvihla aj vzájomne výhodnú spoluprácu so ZO SZPB Čajkov, Želiezovce a Tlmače pri príprave viacerých podujatí. Práve tie prehlbili záujem o členstvo vo Zväze.

V diskusií odznel prísľub predstaviteľov mesta poskytnúť stálu miestnosť na rokovanie odbojárov, čo sa už stalo skutočnosťou. Ján Hamar uprial pozornosť na odber Bojovníka, pričom vyzdvihol jeho rastúcu obsahovú úroveň.

Predsedička ZO SZPB odovzdala viacerým prítomným Čestné uznanie výboru za ich aktívnu prácu pri príležitosti 75. výročia oslobodenia Levíc.

Jozef Výboch

Oslavy oslobodenia so slávnostným obedom

Oslavenie Levíc si naši protifašistickí odbojári už tradične pripomínajú pri Pomníku obetí 2. sv. vojny, ktorý krátko po vojne odhalil vtedajší minister národnej obrany armádny generál Ludvík Svoboda.

Spolu s nami tu boli členovia levického oblastného predsedníctva SZPB s predstaviteľmi štátnej správy, samosprávy, ozbrojených síl SR, zástupcovia Smeru SD a KSS a študenti stredných škôl.

Boje spred 75 rokov na území okresu a túžbu ľudí po mieri sprítomnil autor historických kníh o tunajších bojoch Pavol Steiner a primátor Ján Krtík. Ten pripomenul obeť z radov vojakov a civilného obyvateľstva, poukázal na nutnosť nezabúdať na to, aká cena bola zaplatená za slobodu, demokraciu a mierovú životos.

K dôstojnému priebehu osláv oslobodenia Levíc kultúrnym programom prispeli speváčky a speváci učiteľského zboru Domovina. Potom sa väčšina odbojárov stretla pri sviatočnom obede s podpredsedom NSK a zástupcom levického primátora Csabom Tolnaiom.

Jozef Výboch

Deň, na ktorý nezabúdame

V našej obci si každoročne pripomíname veľmi tragický 20. február 1945.

Dolné Vestenice sú obcou, ktorú nemeckí nacisti neustále sledovali po ústupe povstalcov do hôr. Vedenie HG v Bánovciach nad Bebravou vedelo, že v našej obci je silné partizánske hnutie, ktoré chceli nejakým zlikvidovať.

Niekedy v januári 1945 sa objavil v našej obci mladý človek v nemeckej uniforme, vraj nemecký zbeh a vraj chce bojovať spolu s partizánmi. Predstavoval sa ako Walter a tváril sa, že nerozumie po slovensky. Dostal sa me-

di partizánov. Bol veľmi pozorlivý. Rád navštevoval miestnu krčmu, ako i domácnosti, kde ho vždy nakrmili. Nikto vtedy netušil, že je nemeckým špiónom. Až skoro ráno 20. februára, asi o 3.30 hodine, keď podozrenie partizánov sa stalo skutočnosťou, špión Walter odrazu vedel po slovensky a riadil 58-člennú skupinu Nemcov zo skupiny Edelweis, ktorá v ranných hodinách obsadila dedinu.

Dolné Vestenice sa prebúdzali do tragického rána, všade sa ozýval krik, plač a rozkazy nemeckých okupantov. Do školy boli odvezení všetci podozriví občania z domov, ktoré Walter počas špiónáže navštívil. A keďže v obci každá domácnosť pomáhala alebo z nej bol partizán v horách, do školy bolo odvečených 50 občanov. Tam boli vypočúvaní, bití a trýznení.

Nezabudol ani na Hradištnicu, kde mali partizáni bunkre a práve v tom čase tu oddychovali dvaja ruskí partizáni. Na mieste boli mŕtvi. Odtiaľ Nemci smerovali do horárne, kde žila rodina Smolíkova, ktorá partizánom všemožne pomáhala. Horárne skončila v plame-

Natália Matejčíková

Beseda, aj ako prejav úcty a vďaky

ZŠ Tulipánová 1 v Nitre v spolupráci s Klubom vojenskej histórie v Nitre zorganizovala pre starších žiakov besedu k 75. výročiu ukončenia 2. svetovej vojny.

Spríevodné slovo a veľmi erudovaný odborný výklad mal člen SZPB Slavomír Fialka. Priblížil deťom obdobie slovenského štátu, činnosť partizánov, ich boje a zároveň vyslovil k tomu aj svoje názory a postoje. Emotívne poukázal na zločiny nacistického Nemecka, ktoré prinieslo utrpenie a smrť miliónom ľudí.

Zaujímavou súčasťou besedy boli ukážky historického vojenského výstroja a výzbroje – uniformy čs. a sovietskych vojakov, prilby, guľomety, pušky, samopaly, náboje a granáty.

Členom KVH patrí poďakovanie za besedu, ktorou prispeli k formovaniu vlasteneckého povedomia u mladých ľudí a hrdosť na našu protifašistickú históriu.

Záujem žiakov nás presvedčil, že aj takáto forma priblíženia dejín a vojnových udalostí má pre našu mladú generáciu význam.

Alica Ševčíková, učiteľka dejepisu ZŠ Tulipánová 1, Nitra

Oslavy MDŽ a Dňa učiteľov

Za účasti ministerky kultúry SR Lubicy Laššákovej, predsedu SZPB Pavla Sečkára a tajomníka ÚR SZPB Viliama Longauera sa 6. marca uskutočnili banskobystričské oblastné oslavy MDŽ a Dňa učiteľov.

S príhovorom vystúpil člen predsedníctva ObIV SZPB Štefan Horváth, ktorý priblížil stručnú históriu sviatku všetkých žien a vyzdvihol ich nezastupiteľné miesto v spoločnosti, vo výchove a vzdelávaní mladej generácie.

Lubica Laššáková sa všetkým ženám poďakovala za všetko, čo pre nás, pre našu spoločnosť a pre svoje rodiny doteraz urobili. Vyzdvihla tiež úlohu, ktorú ženy plnia ako učiteľky. Prítomní sa jej odmenili búrlivým potleskom a oblastný

Štefan Horváth, foto František Bruchánek

Rokovala ZO SZPB genmjr. A. Kordu v Pliešovciach

Slová predsedníčky M. Rausovej sa opierali o splnený plán práce, ktorého gro tvorila účasť na oslavách 75. výročia SNP vo Zvolene, B. Bystrici, na Jankovom vršku a Švábe a na Stretnutí generácií na Kalíšti.

K oslavám oslobodenia obce a Výročia SNP prispeli programom žiaci B. Páľková, J. Veľkov, spevácka skupina KD pod vedením A. Ostroluckej. O čestnú stráž, kladenie vencov a salvy sa postarali vojaci Vojenského obvodu Lešť.

Spolupracovali sme so ZO SZPB Sása a Zvolen. Uskutočnili sme poznávací zájazd so ZO SZPB Zvolen s predsedníčkou

V. Nociarovou, navštívili sme a Kamenín, miesto najväčšej tankovej bitky u nás, a Komárno.

Spolupracovali sme so žiakmi 9. ročníka pri čistení hrobov padlých vojakov, pravidelne sa staráme o vojnové hroby a pamätníkov. Osobitné poďakovanie si zasluží učiteľka L. Pohorelčová za čistenie pamätníka SNP, J. Krátky a rod. Dudášová za starostlivosť o rumunský hrob, M. Vajda

Pripravili sme aj námet na pamätnú tabuľu genmjr. A. Kordo-

MR

Nezorganizovanie spomienky – strata pamäte

Na pôde Technickej univerzity v Košiciach sa v populodnie 27. 2. 2020 uskutočnil odborný seminár na tému Viedenských arbitráž pod záštitou zástupcov troch inštitúcií a zároveň organizátorov odborného stretnutia: vedúcej Katedry spoločenských vied Technickej univerzity v Košiciach, riaditeľa DMS v Košiciach Michala Matečku a členky predsedníctva ÚR SZPB Moniky Gergelovej.

Organizátori vidia potrebu venovať pozornosť tejto udalosti, ktorá sa dramaticky dotkla histórie Slovenska. Viedenská ar-

bitráž totiž zásadným spôsobom ovplyvnila podobu Slovenska, spôsobila zásadné korektúry na našej mape.

Obdobie tejto okupácie priblížili predsa MS Marián Gešper, Ján Mičko a slovenský literár, vysokoškolský pedagóg Matúš Béreš. Za Oblastný výbor SZPB vystúpila s prednáškou Alena Tabáková.

Všetky vystúpenia boli obsahovo bohaté a podnecujúce k diskusii. Prednášateľia konštatovali, že aj keď pamätníkov tejto dramatickej udalosti ubúda, jej podstata zostáva v dlhodobej pamäti mnohých slo-

Daniela Hrehová, – MG –, MM

Pokračovanie tradície

V podtatranskej obci Kamienka na začiatku každého roka obec a miestna ZO SZPB už tradične uskutočňuje spomienkové podujatia venované nezabudnuteľným hrdinom, ktorí v 2. svetovej vojne obetovali svoje životy za našu slobodu, mier a šťastnú budúcnosť.

Nebolo tomu ináč ani 9. februára 2020, keď sa 11-ty krát zišli milovníci zimných športov zo širokého okolia i domácich od najmenších po najstarších už na 11. ročníku masového športového podujatia „Po Kamjanských chodníkoch“. V prekrásnom prostredí tento beh absolvovalo okolo 100 aktívnych i rekreačných špor-

tovcov. Nešlo im o sekundy, ale o aktívny pohyb a relaxačný užitek.

Na záver sme si okrem zhodnotenia podujatia dopriali posedenie s výdatným občerstvením.

Ján Folvarský, člen RK pri ObIV SZPB S. Lubovňa

Výročie oslobodenia obcí Pliešovskej kotliny

Pripomenuli sme si 75. výročie oslobodenia obcí mikroregiónu Pliešovská kotlina. Ich starostovia sa rozhodli osláviť tieto významné udalosti spoločne 6. marca.

Na oslavy pozvali aj zástupcov z ruského a rumunského veľvyslanectva, lebo práve vojaci Červenej armády a Rumun-

a v Dobrej Nive. Čestná stráž, hymny, slávnostné salvy i príhovory starostov týchto obcí Štefana Sýkora a Ivety Hladkej pri pamätníkoch obetiam vojny dotvorili celkovú atmosféru.

Nakoniec sa účastníci zúčastnili kultúrneho programu v KD v Dobrej Nive. Najskôr však odzneli príhovory starostu Milana Jakubíka, radcu vyslanca veľvyslanectva RF Karla Karloviča Tichazeho a predsedu oblastného výboru SZPB vo Zvolene Miroslava Náhlíka.

Záver patril domácej folklórnej skupine Dobrona, ktorá vystúpila s pásmom Rozprávania o bolesti. Viacerým sa pritom objavili slzy v očiach. Veď vojka Nerescického z Dobrej Nivy s básňami i tancami, pripomínajúci ruský a rumunský folklór.

Ján Šlosiarik

Pavel Svoreň – lekár paradesantnej brigády

„Pred príchodom krásnej jari 1. marca 1978 odišiel z našich radov MUDr. Pavel Svoreň, statočný človek, ktorý so zdravým optimizmom liečil naše choroby, utišoval naše bolesti, ktorý celý svoj život zasvätil tomu, aby pomáhal ľuďom.“ S týmto vyznaním sa 8. marca 1978 v novinách Gemerské zvesti navždy rozlúčili so svojim kolegom pracovníci ONV v Rimavskej Sobote.

Pavel Svoreň sa narodil 30. októbra 1912 vo Zvolene v železničiarkej rodine. Po gymnaziálnom štúdiu vo Zvolene študoval v rokoch 1933–1940 na Lekárskej fakulte UK v Bratislave. Počas štúdia bol predvolaný na vojenský odvod vo Zvolene, kde bol 15. marca 1934 uznaný za schopného vojenskej služby. S lekárskeho diplomom nastúpil v roku 1940 za sekundárneho lekára do nemocnice v Podbrezovej a v júli 1942 sa stal praktickým lekárom v Kokave nad Rimavicou a Utekáči.

Na prezenčnú vojenskú službu narukoval 1. októbra 1942 k Pešiemu pluku 1 v Bratislave, kde v 5. výcvikovej rote absolvoval základný výcvik jednotlivca. Od 26. novembra 1942 do 1. marca 1943 bol frekvenciantom Školy pre výchovu dôstojníkov zdravotnej služby v zálohe vo Vojenskej nemocnici 1 v Bratislave. S poddôstojníckou hodnosťou slobodníka aspiranta ho prideliť k Vojenskej nemocnici 2 v Prešove a na krátky čas bol prevelený za lekára k delostreleckému oddielu v Brezne, ktorý bol súčasťou Delostreleckého pluku 1 v Topolčanoch. Zdravotná správa Veliteľstva divíznej oblasti 2 v Prešove ho 4. júna 1943 určila za zástupcu lekára samaritánskej čaty oddielu pohyblivej jednotky civilnej protiletectvej ochrany v Prešove. Dňa 21. júna 1943 sa hlásil veliteľovi Pešieho pluku 51 vo Výcvikovom tábore pri Lešti, ktorý sa formoval pred odchodom na front. Veliteľstvo pluku ho prideliť ako lekára k 2. práporu, evidenčne bol v stave roty sprievodných zbraní.

Služba v zázemí mu skončila 28. júna, kedy odišiel v prvom transporte práporu na východný front k Rýchlej divízii. Ich peší pluk 51 bol po príchode na front prečíslovaný na peší pluk 21 a z Rýchlej divízie sa v júli 1943 stala 1. pešia divízia. Čakalo ho aj povýšenie na desiatnika aspiranta. Pri rýchlym postupe sovietskych vojsk severne od Krymu prešiel 30. októbra 1943 v priestore sovchozu Stalino spolu s ďalšími tromi príslušníkmi sprievodnej roty do zajatia Červenej armády.

Denným rozkazom č. 1 z 9. novembra 1943 sa v internačnom tábore Timošenka v Záporožskej oblasti začal formovať „Pluk slovenských dobro-

voľníkov v SSSR“, do ktorého sa prihlásil aj desiatnik aspirant MUDr. Pavel Svoreň. Formovanie pluku sa ukončilo v internačnom tábore č. 82 v Usmani vo Voronežskej oblasti. Slovenskí vojaci sa prihlásili do československej vojenskej jednotky v ZSSR. Počas záverečného zhromaždenia v Usmani v dňoch 27.–29. decembra 1943 prijali „Prevolanie k slovenskému národu a k slovenskej armáde“ a medzi 27 podpísanými slovenskými dobrovoľníkmi pod slávnostným dokumentom je aj podpis des. ašp. MUDr. P. Svoreňa. Počas internácie v sovietskych táboroch vykonával funkciu lekára, mal na starosti lôžkovú časť chorých. Na vyše dvetisíc vojakov boli len dvaja lekári. Podarilo sa im zabrániť epidémii škvrnitého týfusu, ktorý sa objavil u niekoľkých jednotlivcov.

Po dohode sovietskych a československých orgánov bolo rozhodnuté, že zo slovenských vojakov v Usmani bude vytvorená samostatná vojenská jednotka – 2. čs. samostatná paradesantná brigáda v ZSSR. Jej formovanie sa začalo 9. januára 1944 v Jefremove v Tulskej oblasti. Pavel Svoreň bol odvedený 20. januára 1944.

Dňa 7. marca 1944 bol povýšený na podporučíka zdravotnej služby v zálohe. Ako príslušník zdravotného práporu 2 bol pridelený za lekára k 2. paradesantnému práporu. Začali mu nové povinnosti – prehliadky schopností na parašutistický výcvik, liečenie chorých, ošetrovanie úrazov, neustála hygienická osveta, školenia nového zdravotníckeho personálu a mnohé ďalšie. Brigáda skončila výcvik po troch mesiacoch a 30. apríla 1944 začala presun bližšie k frontu do Proskurova. Od polovice júla musel riešiť problémy s dyzentériou, ktorá vypukla v brigáde. Ich 2. prápor bol vďaka prijatým prísny hygienickým opatreniam vyhodnotený ako jeden z najlepších.

Z rozhodnutia veliteľstva armádneho zboru sa paradesantná brigáda od 4. septembra 1944 začala premiestňovať do Przemyslu. Plánoval sa jej presun na Slovensko na pomoc SNP. Podporučíka Pavla Svoreňa vymenovali za veliteľa brigádneho obväziska. Nasadenie brigády do pozemných bojov v Karpatso-duklianskej operácii 12. sep-

MUDr. P. Svoreň

tembra viedlo k ťažkým stratám a doktor P. Svoreň bol niekoľko dní neustále nad operačným stolom. Keďže mal chirurgické skúsenosti, pracoval na ťažkých prípadoch. Za účasť v operácii bol vyznamenaný a s účinnosťou od 15. septembra 1944 povýšený na poručíka zdravotnej služby v zálohe.

Paradesantná brigáda bola po 20. septembri 1944 stiahnutá z frontu a pripravovala sa presunúť na Slovensko na pomoc SNP. Lietadlo s Pavlom Svoreňom pristálo na Troch Duboch 14. októbra 1944. Počas bojov brigády bol zástupcom šéflékára brigády. Neskorší prílet na Slovensko mu doprial len krátky pôsobenie v Povstaní.

Ústupom brigády z Badína 26. októbra 1944 sa aj pre poručíka Pavla Svoreňa začalo ťažké obdobie. S brigádou odišiel do Nízkych Tatier, niekoľko dní bol na Soliskách a absolvoval pamätný „pochod smrti“, pre-

chod Chabenca 10. novembra 1944. Spolu s dvomi zdravotníkmi brigády a deviatimi civilnými osobami sa dostali do horskej loveckej chaty nad obcou Jasenie. V Jasení mal vzdialeného príbuzného Eligia Kordíka, ktorému v polovici novembra poslal odkaz a požiadal ho o pomoc. Rodina Kordíková ich dva týždne tajne zásobovala potravinami.

Vzhľadom na sťažené podmienky im navrhli presťahovanie sa do dediny alebo odchod k partizánom. Všetci traja zdravotníci sa presunuli do úkrytu u Kordíkovcov. Riziko odhalenia sa zvyšovalo a zdravotníci Ján Holič a Ondrej Slanina prešli neskôr do úkrytu v kostole a odtiaľ do hôr k partizánom. Lekárovi Svoreňovi zabezpečili od rodičov vo Zvolene legimitáciu, čím čiastočne legalizovali jeho prítomnosť v Jasení ako pobyt pacienta na rekonvalescencii po tuberkulóze.

Nemecké kontroly a razie prežil v úkryte. V rámci svojich možností sa staral o liečenie a ošetrovanie občanov Jasenia, ale aj partizánov v horách. Dom Kordíkovcov sa stal pre obyvateľov Jasenia pojmom a zostal trvalou spomienkou na doktora Svoreňa. S rodinou Kordíkovou privítal oslobodenie Jasenia 21. marca 1945.

K 2. paradesantnej brigáde, ktorá sa nanovo začala formovať vo februári 1945 v Kežmarku, sa dostal až po oslobodení Jasenia. Veliteľstvu brigády

v Kežmarku sa hlásil 4. apríla 1945. Brigáda do bojov už nezasiahla. Krátky čas bol lekárom brigádnej väznice, po premenovaní brigády v máji 1945 na 2. pešiu divíziu s veliteľstvom v B. Bystrici sa stal lekárom divízie. Z činnosti vojenskej služby do rodného Zvolena bol prepustený 1. októbra 1945 ako príslušník zdravotného práporu 2. Na nadporučíka zdravotnej služby v zálohe ho povýšili 15. októbra 1945.

Zamestnal sa ako lekár v R. Sobote. Pravidelne bol povyšovaný – v roku 1950 dosiahol hodnosť kapitána v zálohe, v roku 1955 majora v zálohe a v roku 1965 podplukovníka v zálohe. Služobne bol zaradený ako starší lekár pluku k 41. delostreleckému pluku v Brezne.

MUDr. Pavel Svoreň bol vyznamenaný Československým vojnovým krížom z roku 1939 za vynikajúce zásluhy v boji s 1. čs. armádnym zborom a 2. čs. samostatnou paradesantnou brigádou v SSSR v predhorí Karpát o Duklu v septembri 1944, Československou vojenskou pamätnou medailou so štítkom „SSSR“ na pamäť výkonu služby v čs. zahraničnej armáde, Československou vojenskou medailou za zásluhy II. stupňa za vynikajúce bojové činy, čím sa zaslúžil o Československú republiku a Pamätnou medailou za účasť v SNP.

Jozef Jambrich
podľa vhu.sk, vúa.cz, va-cr.sk, osobných spomienok
Mgr. Lýdie Kovárovej-Kordíkovej
a prof. MUDr. Alexandra Reháka, DrSc.

Hrdina z Iwodžimy seržant Michael Strank

Spomedzi vojenských osobností seriálu vhu. sk do istej miery vyniká Michael Strank. Preslávil sa v ozbrojených silách ďaleko od svojho rodiska, ako občan cudzieho štátu, zahynul a jeho pamiatku si uctieva v niektorých národných komunitách. Strank sa stal známym vďaka fotografii amerických vojakov, ktorí vztyčovali vlajku Spojených štátov pri kľúčovej bitke o japonský ostrov Iwodžima.

Michael Strank sa narodil 10. novembra 1919 v Jarabine vo vtedajšom Československu, odkiaľ ako šesťročné dieťa odišiel so svojimi rodičmi do USA, do Pensylvánie, kde jeho otec pracoval v železniarňach. Michael absolvoval základnú a strednú školu a potom si „odkrútil“ 18 mesiacov v Civilian Conservation Corps (Civilný ochranný zbor) a neskôr pracoval ako cestný robotník.

Do armády, konkrétne do námorníctva, vstúpil 6. októbra 1939 v Pittsburgu. Podpísal záväzok na 4 roky. Po zvládnutí základného výcviku ho ako radového námorníka zaradili do štábnej roty (Headquarters Company) v Paris Island. Po povýšení na námorníka 1. triedy v januári 1941 krátko slúžil na základni Guantánamo na Kube, odkiaľ sa vrátil do USA v apríli 1941. Ešte v ten istý mesiac dosiahol hodnosť desiatnika a 26. januára 1942 ho povýšili do hodnosti sergeanta (rotmajstra). V apríli 1942 s 3. práporom 7. pluku námornej pechoty sa presunul do San Diego v Kalifornii, odkiaľ sa vydal na d'alekú cestu k ostrovom Tichého oceánu. 31. mája 1942 pristál na Uvea, najväčšom ostrove v súostroví Wallis Island. V septembri 1942 sa zúčastnil na výsadkovej operácii a obsadení ostrova Pavuvu v súostroví Russell Islands (od 21. februára do 18. marca 1943) a okupácii Empress Augusta Bay od 1. 11. 1943 do 12. 1. 1944. 14. februára 1944 sa vrátil na oddych do USA do San Diego. Dostal dovolenku, ktorú strávil s rodičmi a súrodencami v Pensylvánii. Po dovolenke ho prideliť k 5. divízii námornej pechoty a zaradili do výcviku na základni v Camp Pendleton na Havai. Dňa 19. februára 1945 so svojou jednotkou dorazil na Iwodžimu.

Iwodžima je ostrov s rozlohou osem štvorcových míľ (20,72 km²) približne 1 000 km južne od Tokia. Ostrov slúžil Japoncom ako dôležitý prvok obrany s radarovými stanicami a s dvoma prístávacími dráhami, čo znamenalo, že japonské stíhače odtiaľ mohli atakovať americké bombardéry smerujúce na japonskú pevninu. Iwodžima bola posilnená silnou posádkou s 21 tisíc vojakmi, umiestnením rôznych prekážok, vybudovaním zákopového systému. Vrchol Suribachi bol posiaty bunkrami a spojovacími zákopmi. Americké námorníctvo sa na ostrove vyloďilo 19. februára 1945 po trojdňovom ostrel'ovaní ostrova. Bitka o Iwodžimu bola jednou z najkrvavejších bi-

tiok v Pacifiku. V bojoch zahynulo 6 800 amerických vojakov a 18 000 bolo zranených. Z 21 000 Japoncov len 200 bolo zajatých, ostatní prišli o život.

Dobýť najvyšší vrchol ostrova – Suribachi – mal za úlohu 28. pluk 5. divízie. Jeho príslušníci 21. februára dosiahli úpätie hory a v priebehu nasledujúceho dňa ju ovládli. 23. februára 1945 hliadka 40 príslušníkov z 2. práporu 28. pluku, vedená nadporučíkom Haroldom Schrierom, sa pripravovala na obsadenie vrcholu a vztyčenie zástavy USA. O 10.20 hod. bola zástava vztyčená. Krátko na to pplk. Chandler Johnson, veliteľ 2. práporu 28. pluku, rozhodol, aby z niektorých lodí bola prinesená väčšia zástava. Dôvodom bolo, aby sa dala vidieť aj z väčšej vzdialenosti, čo by morálne vplývalo a povzbudzovalo aj ďalších amerických bojovníkov. Vlajku vo veľkosti 2,5 m x 1,4 m niesla na vrchol spojka pplk. Johnsona, námorník 1. tr. Rene Gagnon. K nemu bola pridelená 3-členná skupina serg. Michaela Stranka. Nová zástava mala byť vztyčená vo chvíli, keď originálna bude spustená. Strankova skupina ťažko zápasila s tvrdou zemou a sopečnými kameňmi, preto jej prišli na pomoc ďalší dvaja, spojka Gagnon a ešte jeden vojak a všetci šiesti sa namáhali, aby zástavu osadili. Tento okamih zachytil na známej fotografii fotoreportér Associated Press Joe Rosenthal. Nearanžovaná fotka, keď ani jednému vojakovi nevidieť do tváre, sa stala večným symbolom bojového odhodlania amerického námorníctva v 2. svetovej vojne.

Po ovládnutí Suribachi sa Michael Strank presunul so svojou jednotkou severnejšie. O niekoľko dní, 1. marca 1945, ho zasiahli črepiny delostreleckého granátu, keď do piesku kreslil mapu a svojim podriadeným vysvetľoval ich ďalší postup. Následkom zranenia podľahol a nedožil sa definitívneho dobytia ostrova, na ktorom vztyčoval zástavu. Pôvodne ho pochovali na cintoríne 5. divízie námornej pechoty. Jeho pozostatky boli 13. januára 1949 prenesené do cintorína v Arlingtone, kde našli svoj večný odpočinok najslávnejší Američania. Rozhodnutím senátu amerického štátu Pensylvánie z 13. februára 1995 bol v tomto štáte deň vztyčenia vlajky – 23. február – vyhlásený za deň Michaela Stranka.

František Cséfalvay, foto: VHA Bratislava

Viete, že...?

...proces budovania slovenskej armády skomplikoval maďarský vojenský vpád na východné Slovensko 23. marca 1939?

Ten „v konečnom dôsledku spochybnil záruky Nemecka garantované ochrannou zmluvou. Krátko predtým Maďarsko získalo súhlas Nemecka s korekciou hraníc obsadenej Karpatskej Ukrajiny smerom na západ (10–55 km). Pritom maďarská strana už 17. marca argumentovala tým, že v dôsledku vojenských operácií (počas okupácie Karpatskej Ukrajiny) ich musí na niektorých miestach dočasne prekonať.“

Jej návrh nemecké vojenské miesta dočasne akceptovali, taký široký záber však spochybňovali. Maďarsko nemalo postupovať ďalej, než bolo z vojenského hľadiska nevyhnutné. Slovenská strana bola vyzvaná, aby im nerobila ťažkosti, proti čomu neúspešne protestovala.

Prirodzene, je naivné považovať tieto argumenty za jediný dôvod agresie,“ napísal vo svojej knihe „Slovenská armáda vo vojne proti Sovietskemu zväzu a slovensko-nemecké vzťahy 1941–1945“ historik Igor Baka.

...nedávno zosnulý maršal ZSSR Dmitrij Jazov bol počas Karibskej krízy tajne presunutý so svojim motostreleckým plukom na Kubu, aby odvrátil prípadný vpád USA?

Maršal Dmitrij Jazov bol blízkym priateľom kubánskeho národa a počas Karibskej krízy chránil národnú suverenitu Kuby, vyhlásil vo štvrtok 27. februára veľvyslanec Kuby v RF.

...ruské ťažké atómové krížniky typu „Orlan“ sú na oceánoch najhroznejšie a zároveň aj najneohroziteľnejšie lode sveta?

Krížnik Peter Veľký dokáže v autonómnom režime 50-krát (vyššie 2 milióny km) oboplávať zemeguľu bez doplnenia paliva, krížnik Admirál Nachimov, ktorý sa ešte len stavia, bude mať neobmedzené parametre na plavbu.

Čo sa týka veľkosti, oboj krížnikom sa môžu rovnať len americké lietadlové lode, tie však za ruskými plavidlami výrazne zaostávajú vo výzbroji.

Krížnik Peter Veľký je jedinou loďou Ruska, ktorá bola od Veľkej vlasteneckej vojny vyznamenaná Radom Nachimova.

...12. apríla 1951 sa na kórejskom nebi udialo niečo, čo Američania nazvali „čiernym štvrtkom“?

Sovietski letci za menej ako 10 minút zostrelili 14 amerických lietadiel, vrátane 10 „nezraniteľných pevností“ (B-29). Ďalších 15 bombardérov bolo natolko poničených, že boli okamžite vyradené.

Ďalší boj medzi Sovietmi a Američanmi ukázal, že Yankeovia sa vôbec nepoučili, pretože pri ďalšej zrážke bolo zlikvidovaných 10 „pevností“ a 4 stíhače Sabre, pri strate jedného MiG-15. Tento deň bol zase nazvaný „čiernym utorkom“ a od tých čias už „pevnosti“ takmer nelietali.

Dodnes žije v Moskve sovietske letecké eso Hrdina ZSSR 96-ročný stíhač Sergej Kramarenko, ktorý má na štíte 13 zarátaných a 2 nezarátané americké lietadlá. Zostrelil aj najlepšieho amerického stíhača Glenna T. Eaglestona, ktorý na svojom F-86 zostrelil 2 MiG-15.

Esom sa však stal v 2. sv. vojne, kde dosiahol 18 a pol a dve pravdepodobné vzdušné víťazstvá nad Nemcami.

...pri oslobodení Varšavy dosiahol jeden sovietsky prápor hrdinský čin, ktorý nikto za celú vojnu nezopakoval?

Ruský historik Michail Mjagkov uvádza, že sa oň zaslúžil 1. prápor 215. pluku 77. gardovej streleckej divízie, ktorý z chodu prekonal tri línie nemeckých zákopov, za čo mu bol udelený názov „Prápor slávy“.

...hitlerovskí pohlavári do posledného dňa verili, že sa im podarí dosiahnuť úspech v rokovaní so Spojencami?

Napríklad Hitlerov nástupca admirál Karl Donitz ešte 1. mája 1945 uvádzal vo svojom rozkaze: „Preberám hlavné velenie nad všetkými súčasťami nemeckej brannej moci a som plne rozhodnutý pokračovať v boji proti bolševikom. Proti Angličanom a Američanom budem nútený pokračovať v boji potiaľ, pokiaľ by mi bránili vo vedení boja proti bolševikom.“

Podobne sa neskôr zistilo, že W. Churchill ešte počas vojnových operácií nariadil generálovi Montgomerymu: „Dôsledne zbierať nemecké zbrane i vojnovú techniku, uskladňovať ich, aby sa dali ľahko rozdať nemeckým jednotkám, s ktorými by sme spolupracovali v prípade, keby sovietske vojská v útoku ďalej pokračovali.“

A v roku 1944 Churchill vyslovil názor, že „treba ihneď vytvoriť nový front proti Rusku“. V ňom by proti ZSSR bojovali Nemci spoločne s Angličanmi a Američanmi. Neskôr táto protisovietska operácia dostala názov „Nemysliteľné“ a mala začať v júli 1945.

...počas vietnamskej vojny bolo zhodených 7 miliónov ton bômb a vyliatych 80 miliónov litrov jedovatých látok, čo bol dvojnásobok v porovnaní s 2. sv. vojnou?

A že v tomto „ohni“ boli i Rusi – 6 385 vojakov a dôstojníkov, z ktorých bolo oficiálne priznaných padlými 13!!!

Straty USA boli takmer 60 tisíc ľudí a Vietnamu takmer 2 milióny ľudí.

A. Mikundová a – r –

- **Banská Bystrica – Fončorda, gen. I. Gibalu:** Ing. Miroslav Slaný 60 rokov.
- **Banská Bystrica – Radvaň:** Mgr. Elena Pekarčíková 65 rokov.
- **Banská Bystrica – Stred:** Jozef Sokol 95, Klára Kostelná 84 a Ing. Milan Harmaniak 70 rokov.
- **Banská Bystrica, Tr. SNP, Jána Rýsa:** Ing. Milan Čunderlík 82 a Mária Andrašiková 75 rokov.
- **Bernolákovo:** Alžbeta Reingraberová 87, Mária Nagyová 65 a Anna Lehotská 60 rokov.
- **Bracovce:** Anna Tatárová 88 a Anna Žofčáková 65 rokov.
- **Bratislava 3:** Jozef Pevný 85 a Blahoslava Weissová 81 rokov.
- **Bratislava 7:** Anna Halíčková 93, Anna Bergerová 90, Celestín Smoleň 93 a Anna Reisteterová 85 rokov.
- **Bratislava 12:** PhDr. Peter Láni 45 rokov.
- **Bratislava 24:** Štefan Čáni 92 rokov.
- **Bratislava 29:** Mária Rakovická 82 a Alexej Luknár 70 rokov.
- **Brezno:** Oľga Hamajová 80 rokov.
- **Cinobaňa:** Jozefína Hašková 89 a JUDr. Ludmila Lofajová 80 rokov.
- **Čaňa:** Pavlína Ivanová 65 a Mgr. Janka Figurová 55 rokov.
- **Čierny Balog:** Margita Kupcová 85, Jozef Pančík 80, Ondrej Rosík a Ján Štulrajter 75 rokov.
- **Čierny Potok:** Eva Suflárska 70 rokov.
- **Dolné Vestenice:** Ján Makva 65 rokov.
- **Dolný Kubín:** Vladimír Lupták 90 rokov.
- **Hatalov:** Anna Katová 88 rokov.
- **Hel'pa:** Mária Fil'ová 75, Ladislav Ďurica a Marta Máliková 70 rokov.
- **Hnúšťa:** Ján Štefánik 98, Mgr. Vladimír Čák 85, Elena Bartová 80, Ing. Danica Bálintová, Anna Michalidesová a Vojtech Gál 70 rokov.
- **Hrnčiarске Zalužany:** Gej-

- za Kantorák 84 a Pavol Čipčala 75 rokov.
- **Hrušov:** Katarína Fašangová 90 rokov.
- **Kalinovo:** Bc. Nina Ciráková 35 rokov.
- **Košice Juh:** Ingrid Bugošová 50 rokov.
- **Košice – mládež:** Diana Mašľanová 50 rokov.
- **Kremnica:** Miloslav Farko 83 rokov.
- **Kružlová:** Mária Vančíšinová 80 rokov.
- **Lipany:** Mária Hromjaková 89 rokov.
- **Lučatín:** Marta Muranská 60 a Juraj Senko 45 rokov.
- **Lučenec II.:** Ing. Milan Zubo 83, Mariana Oravcová 75 a Bc. Boris Mojžiš 45 rokov.
- **Lubietová:** Janka Randušková 60 rokov.
- **Makovce:** Štefan Trebišovský 65 rokov.
- **Málinec:** Dušan Čepko 65, Ing. Ján Findra 60 a Eva Števo-ve 50 rokov.
- **Martin – Stred:** Viera Zimeľová 70 rokov.
- **Medzibrod:** Jozefína Prievalská 70 rokov.
- **Michalovce:** Katarína Zajacová 80 a Ing. Jozef Bloščičák 70 rokov.
- **Myjava:** Štefan Dekánek 93, Anna Bagalová 86, Anna Viselková 85 a Viera Hrivnáková 80 rokov.
- **Nacina Ves:** Ľubomír Dankanin 60 rokov.
- **Nové Mesto nad Váhom, gen. Institoris:** Oto Bača 93, Irena Košíková 89, Ing. Jozef Dvorštiak 88, Eduard Gábor 83, Ján Joško 82 a Mária Bradáčová 75 rokov.
- **Očová:** Anna Chabadová 70 rokov.
- **Ostrý Grúň:** Anna Matzenauerová 86, Emília Šurianska 82 a Marta Koršová 60 rokov.
- **Partizánska Lupča:** Anna Potkanová 89, Viera Bencúrová 70 a Iveta Masiariková 40 rokov.
- **Podolíne:** František Timčák 83 rokov.
- **Pohorelá:** Juliana Tlučáková 88, Ing. Lukáš Kulifaj, CSc. 88, Štefan Matula 85, Mária Poláková 80, Matej Krnáč 75 a Jozef Kriván 70 rokov.
- **Poltár:** Elena Hanesová a Július Kurčík 80, Viera Brezínová 70, Elena Vrbiniaková 50, Mgr. Marta Kováčová 45, Marian Obročník 40, Mgr. Tomáš Nociar 35 a Radoslav Dobrovský 30 rokov.
- **Pôtor:** Mária Tarňošová 84 rokov.
- **Rimavská Sobota 2:** Ondrej Cetner 91 a Ing. Janka Koleničková 70 rokov.
- **Rimavská Sobota, J. Bolfika:** Eva Borbášová 75 a Ing. Elena Kľúčovská 65 rokov.
- **Selce:** Ludmila Vašková 70 rokov.
- **Slavkovce:** Helena Bakajsová 86 rokov.

- **Sliach:** Zuzana Závacká 95, Júlia Nádorníková 93 a Ing. Pavel Murín 82 rokov.
- **Sliepkovce:** Mária Benejová 88 rokov.
- **Stará Lubovňa:** Rastislav Benko 65 rokov.
- **Strážske:** Jozef Roman 83, Maroš Gergeľ 75 a Ladislav Vedra 20 rokov.
- **Sučany:** Anna Lamošová a Božena Žilková 80 a Emília Kotteková 75 rokov.
- **Svidník:** Milan Popik 70, Helena Hnid'aková, Štefan Kuzma a Irena Laciková 65 a Mária Belovičová 45 rokov.
- **Šarišské Jastrabie:** Mária Krajňáková 84 a Mária Balušinská 70 rokov.
- **Turany:** Milan Hulec 84 a Viera Cígrová 70 rokov.
- **Ťahanovce – Sídliisko:** Anna Školová a Galina Burešová 84 a Helena Palacká 70 rokov.
- **Úbrež:** Mária Dzvóniková 86 rokov.
- **Uderiná:** Viera Borovičková

- 45 a Jana Kuvíková 40 rokov.
- **Veľký Lipník:** Mária Labanová 82 rokov.
- **Vráble:** Mária Berhelová 82 a Miroslav Fábry 65 rokov.
- **Vyšná Olšava:** Ján Vook 80 rokov.
- **Vyšné Ružbachy:** Štefan Ružbarský 50 rokov.
- **Závadka nad Hronom:** Helena Nosková 75, Marta Ried-

- lerová 70, Jolana Mravcová 65 a Božena Serešová 55 rokov.
- **Žilina 1:** Matúš Behán v. v., 93 rokov.
- **Žiar nad Hronom:** Irena Petragalovičová 80 rokov.
- **Žilina 2:** Milan Macháč 80 a Božena Gáľiová 70 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme.

Živijó, skvelý človek a vzácný priateľ

21. marca 2020 oslávi 70. narodeniny RSDr. Anton Kozubík.

Je zakladajúcim členom našej základnej organizácie SZPB, skromný a pracovitý človek, ktorému všetci želáme dobré a trvalé zdravie a šťastie.

Nech ešte dlho svojou vzácnou prítomnosťou a príkladným plnením povinností predsedu ZO SZPB obohacuje náš kolektív.

Ži ešte dlho v zdraví, milý jubilant!

J. Luhový za výbor ZO SZPB Bratislava 37

Zabudnutý hrdina

Dňa 22. 12. 2019 sa v obci Veľké Teriakovce dožil krásneho veku 98 rokov Jozef Špitál. Žiaľ, na jubileum tohto Svobodovca pochádzajúceho zo Zakamenného v okrese Námestovo, okrem jeho rodiny si nikto nespomenul.

V ZO SZPB armádného generála L. Svobodu v Čiernom Potoku majú zmapovaných viacerých Svobodovcov, medzi nimi aj príslušníka 2. čs. paradantnej brigády v ZSSR Jožka Špitála. Na výročnej schôdzi Klubu vojenských výsadkárov 1. 2. 2020 v Žiline to pripomenul pplk. v. v. Jozef Pupal.

Na základe toho člen KVV v Martine-Vrútkach Viliam Klabník si vyžiadal údaje o jubilatovi a „Červené barety“ v Prostejove udelili des. v. v. Jozefovi Špitálovi „Pamätný odznak (č. 213) k 75. výročiu Karpatsko-duklianskej operácie 8. 9. 1944 – 28. 10. 1944“.

Odvzdanie tohto odznaku sa konalo 28. februára 2020 v bydlisku jubilanta v prítomnosti rodinných príslušníkov, zástupcu MO SR plk. Mariana Bodolóa, starostu Veľkých

Teriakoviec Kamila Kučeru, predsedu HDK pri OblV SZPB v R. Sobote Jozefa Pupalu a členov miestnej ZO SZPB. Prítomní boli aj jubilantovi synovia Jozef a Štefan a dcéra Iveta s rodinou. Oslávenec si v ich prítomnosti zaspomínal na boje o Duklu a svojich spolubojovníkov.

J. Špitál narukoval v októbri 1942 k pešiemu pluku do Dolného Kubína, ktorý 28. 6. 1943 odvelili na východný front na Krym. Prvou zastávkou mu bolo mestečko Geničesk (dnes patrí Ukrajine a tak má názov Heničesk), neskôr jeho čatu presunuli na ostrov Byrinč v Azovskom mori.

Dňa 1. 11. 1943 prebehlo 52 slovenských vojakov na stranu Sovietov a tí ich odvedli do dediny Timoška, odkiaľ šli vlakom do zberného tábo-

ra Usmaň. Zo 6. na 7. januára 1944 ich odvelili do Jefremova, kde sa formovala 2. čs. paradantná brigáda v ZSSR. Po dôkladnom výcviku boli čs. výsadkári presunutí na front k Proskurovu a 8. 9. 1944 nasadení do bojov o Duklianský priesmyk. Tam, pri dobýjaní povestnej kóty 534, padlo vyše 600 vojakov brigády.

Odtiaľ bol Jozef Špitál prepravený na letisko Tri Duby a nasadený do povstaleckých bojov.

V decembri 1945 bol prera- dený do zálohy.

– JP –, foto Antonín Pupal

Odišiel obetavý funkcionár, kolega a priateľ

Dňa 4. marca 2020 nás náhle a nečakane opustil vo veku 64 rokov náš kolega, obetavý funkcionár a priateľ, Dušan Sabol z Istebného na Orave.

Za svojho krátkeho pôsobenia v SZPB dokázal ako predseda základnej organizácie v Istebnom znovu oživiť jej činnosť a spolu s ostatnými obetavými členmi organizovať bohatú zväzovú činnosť. Tu možno spomenúť hodnotnú akciu z príležitosti výročia SNP pochod „Partizánskym chodníkom“, na ktorom sa zúčastňuje široká rodinná generačná škála z okolitých obcí.

Bol aktívnym organizátorom a hlavne propagátorom našej zväzovej činnosti na stránkach nášho Bojovníka a častým prispievateľom aj do regionálnych novín v rámci Oravy a Liptova.

V Dušanovi Sabolovi strácame skúseného funkcionára, dopisovateľa a propagátora našej organizácie SZPB na Orave.

Češ' tvojej svetlej pamiatke!

Členovia SZPB Istebné, Dolného Kubína a OblV SZPB Ružomberok
Štefan Novák – tajomník ZO SZPB D. Kubín

Navždy sme sa rozlúčili

- **Cetuna:** s 88-ročným Milanom Slávikom.
- **Lučenec III.:** s 81-ročným Štefanom Kumštárom.
- **Rimavská Sobota 2:** s 85-ročnou Evou Repášovou.
- **Sobrance:** s 94-ročnou Helenou Golejovou.
- **Svidník:** s 95-ročným Jánom Jurčišinom.

Češ' ich nehnúcej pamiatke!

A tol'ko toho chcel ešte urobiť

Dňa 13. februára 2020 vo veku nedožitých 69 rokov nám odišiel priateľ, skvelý človek, člen ÚRK SZPB a predseda ZO SZPB brigádneho generála Kukorelliho vo Vyšnej Olšave, Mgr. Peter Kasarda.

Už začiatkom októbra, keď už nemohol dobre rozprávať, tvrdil, že odíde tak, ako jeho otec. Neverili sme mu, ani on sám tomu určite neveril, najmä keď sa prognóza liečby pre nás laikov javila celkom priaznivá.

Ešte v januári sme spoločne kuli plány, určovali sme trasu Behu vďaka a svornosti ako Memoriál Milana Sidora z Tokajika do Kalinova. **A 15. februára sme nad jeho hrobom k nemu pridali aj Memoriál Petra Kasardu!**

Peter bol všade tam, kde bolo treba pracovať pre ľudí, kde bolo treba pomáhať, alebo kde bolo potrebné nezapúšťať na tých, ktorí bojovali za našu slobodu, proti fašistom, proti banderovcom, i na obeť nenávidených fašistov. Preto pomáhal Milanovi Sidorovi organizovať 40 ročníkov behu vďaka, svornosti a slovanskej vzájomnosti na počesť oslobodenia z Kalinova do Banskej Bystrice, alebo až do Bratislavy. Ako presvedčený komunist sa zapojil do výstavby KSS v Prešovskom kraji, ako vlastenec zakladal Klub českého pohraničia – Východné Slovensko aj Spoločnosť Jána Nálepku. Preto, samozrejme, nesmel chýbať ani v radoch SZPB. Nielen ako radový člen, ale aj ako skutočne protifašisticky zmýšľajúci človek – aktivista. Nikdy sa nepýtal „Čo za to“, ale len „čo treba urobiť?“

Organizoval besedy so žiakmi či už v Prešove, kde pôsobil do odchodu do dôchodku a skončenia pracovného pomeru v Slovnafte v Kapušanoch pri Prešove, alebo v pôsobnosti OblV SZPB Svidník, kde sa presťahoval na dôchodok. Nechýbal nikdy v Tokajiku pri spomienke na Tokajickú tragédiu. Zabezpečil a aj sám prispel k osadeniu smerových tabúľ k Tokajickému múzeu. Bol hybnou silou krajských osláv 60. výročia SNP v prešovskom kraji, ktoré nakoniec, po zlyhaní zodpovedných, z vlastných zdrojov aj spolufinancoval.

Organizoval spomienkové stretnutia na posledné obeť banderovcov vo Veľkej Lodi i na ich prvú obeť – Michala Potomu z Brusnice.

Bol stále plný nápadov. Nesmel chýbať na oslavách

SNP v Petrovcich, ale ani v Hermanovciach, Kobylniciach, na oslavách Dňa hrdinov KDO, ani pri oslavách oslobodenia Stropkova či Vyšnej Olšavy. Spolupracoval aj s Maticou slovenskou. Len čo sa pristáhol do rodnej obce manželky, už založil a vybudoval skoro 30-člennú ZO SZPB vo Vyšnej Olšave. Neúnavne sa snažil o menovanie Ľudovíta Kukorelliho do hodnosti generála, a keď sa to konečne po 14 rokoch podarilo, ich ZO SZPB prijala čestný názov **ZO SZPB gen. Ľ. Kukorelliho.**

Niekoľkokrát zabezpečoval poznávacie exkurzie po stopách pohraničiarov na bývalej Československo-nemeckej hranici, ktorí mnohí pochádzali zo Slovenska a po vojenskej základnej službe ostali žiť a pracovať v pohraničí. To ho, a nielen jeho, priviedlo do radov vlasteneckej organizácie KČP. Nenávidel fašizmus a mladým vždy vysvetľoval podstatu jeho vzniku v lone kapitalizmu a imperialismu.

Peter Kasarda sa narodil 9. marca 1951 na brehoch Ondavy, v malej obci Bžany. Už od malička musel tvrdo pracovať a pomáhať rodičom na gazdovstve a neskôr v JRD. Popri tom mu zostalo času aj na šantenie, či kúpanie vo vodách Ondavy na miestach, ktoré sú dnes zaliate vodami Domaše. Často si s chlapcami našli strelivo, alebo míny a najlepšia zábava bola hodiť ich do ohňa a čakať keď vybuchnú. Že to bolo životu nebezpečné, o tom netreba ani hovoriť.

Ale najradšej mali spoločné strihanie: To sa chlapi zišli na dedine a kým jedného holič strihal, ostatní rozprávali svoje zážitky z vojenčiny, z prác v „Hamerike“ či z par-

tizánskych čias. Petrovi najviac učarovalo rozprávanie „chresného“, ktorý ako vojak Červenej armády ešte v uniforme po demobilizácii, súc stále ozbrojený, sám zajaľ skupinu banderovcov. Také a ďalšie hrdinské činy priviedli P. Kasardu do radov ZNB, kde získal aj právnické vzdelanie.

V 80. tých rokoch pracoval v JRD a tam získal ekonomickú kvalifikáciu. Po majetkovom prevrate a nástupe kapitalizmu sa ťažko pretlákal životom. JRD zrušili, k polícii odmietol znova nastúpiť a tak pracoval – živil kde sa dalo. Nakoniec sa cez výberové konanie umiestnil v Slovnafte a tam mohol naplno uplatniť svoje právnické aj ekonomické vedomosti a organizačné schopnosti.

Bol z neho „trojaký úžitok“: Slovnaft získal vynikajúceho odborníka, Peter získal prácu, ktorá ho bavila a osoh mali aj jeho „spolubojovníci“, lebo vedel vždy zabezpečiť podporu na jednotlivé akcie. Svoje vzdelanie vedel naplno uplatniť aj ako člen ÚRK SZPB a tak mal aj Zväz úžitok z jeho schopností.

Peter, niekedy si sa veľmi „ponáhľal“, akoby si cítil, že ti nebude dopriate splniť všetky predsavzatia a plány. Aj tak si vykonal pre SZPB, KČP, KSS, Vzдор – stranu práce i Spoločnosť Jána Nálepku viac, ako iný za tri životy. A ešte veľa si zanechal pre nás, aby sme splnili aspoň časť tvojich plánov.

Peter Kasarda za svoju prácu získal niekoľko ocenení, pamätných a pozdravných listov, rezortných i zväzových medailí. 11. februára 2020 mu Predsedníctvo ÚR SZPB udelilo za jeho obeť a zásluhnú prácu najvyššie zväzové vyznamenanie – Medailu „Za vernosť“. Keď sme mu ju 12. februára odovzdávali, bolo vidieť, že sa jej potešil. Verili sme, že sa z nej bude dlho radowať. Lenže, akoby čakal len na ňu, pretože ráno 13. februára nás tíško opustil.

Peter! Lúčime sa s tebou a ďakujeme ti za všetko, čo si pre nás vykonal. Ďakujeme aj za to, čo si pripravil pre nás, aby sme museli pokračovať v tvojom začatom diele.

Česť tvojej pamiatke!

Nech ti je milovaná slovenská zem ľahká!

Ján Uhrík, podpredseda OblV SZPB vo Svidníku

Slovenský zväz protifašistických bojovníkov

So sídlom Štúrova 14/8, 811 02 Bratislava – Staré Mesto

Právna forma: Občianske združenie

IČO: 00177431

Vyzývame svojich členov, priateľov a sympatizantov, aby využili možnosť poukázania 2-percentného podielu zaplatenej dane z príjmov a poskytli tak podporu pre našu činnosť v roku 2020.

SZPB bol na tento účel zaregistrovaný dňa 4. 12. 2019 v zozname prijímateľov 2 % dane v Notárskom centrálnom registri (www.notar.sk) pod sp. zn. NCRIs49695/2019. Aktuálne tlačivo už s údajmi SZPB je možné stiahnuť zo stránky www.szpb.sk

Tlačivo po vyplnení je potrebné podať na daňovom úrade podľa miesta trvalého bydliska spolu s potvrdením o príjme, ktoré vystaví zamestnávateľ v prípade, ak ste zamestnancom do 30. 4. 2020.

Ak ste podnikateľom, podávate vyhlásenie k 2 % dani priamo v daňovom priznaní do termínu podania daňového priznania na daňový úrad podľa miesta sídla firmy.

Za Vaš príspevok a prejavenu dôveru vopred ďakujeme.

Ústredná rada SZPB

Kontakt: e-mail: ekonomka@szpb.sk

telefón: 02/38104942, 0911 151512 www.szpb.sk

Odišla nám Helena Kučeravcová

Vo veku 86 rokov nás navždy opustila naša Helenka, ktorá do SZPB vstúpila 6. 12. 1982 čiže zotrvala s nami krásnych 38 rokov.

Jej roky až také krásne neboli. Narodila sa v početnej rodine a keď mala 11 rokov, zomrela jej mamička, ona ostala s otcom a ostatnými súrodencami ako najstaršia.

Starala sa o nich a dospievala.

Začala navštevovať strednú školu, ale po čase štúdium zanechala a zamestnala sa v krajčírskych dielni, lebo nutne potrebovali peniaze na liečbu brata, ktorý ťažko ochorel.

Po čase sa vydala za držiteľa osvedčenia 255/1946 a mala s ním dve dcéry. Sama do SZPB vstúpila 6. 12. 1982 a stala sa členkou ZO SZPB Michalovce. Po odstúpení pokladníka prevzala túto funkciu a až do roku 2017 ju vykonávala s plným nasadením a presnosťou na jeden cent.

Vždy bola ochotná pomôcť, ale aj poradiť. Po smrti manžela zdedila osvedčenie 255/1946, stala sa tak aj nositeľkou posolania svojho manžela. Jej dcéry a zať sú tiež dlhoročnými členmi SZPB v oblastnej organizácii Michalovce.

Helena Kučeravcová bola za svoju životnú púť vyznamenaná štátnym vyznamenaním „Za vynikajúcu prácu“. Od roku 1957 pracovala v maloobchodnej sieti ako vedúca potravín až do roku 1990 kedy odišla do dôchodku.

Naša Helenka, ako sme ju familiárne volali, vždy s úsmevom a dobrotou v tvári len podotkla, aby sme vždy stáli za svojim názorom a prácu v SZPB brali ako poslanie pre mladú generáciu. Ona svoje skúsenosti z práce vo Zväze z praxe rada odovzdávala mladým a vždy sa veľmi potešila, keď k nám prišli mladí členovia SZPB.

Za svoju dlhoročnú prácu bola odmenená plaketou primátora mesta, diplomom predsedu SZPB, ale aj oceneniami oblastného výboru a to plaketou k 65. výročiu oslobodenia mesta a k 75. výročiu SNP a medailou kpt. Jána Nálepku.

Helena, je nám za tebou smutno, chýbaš nám so svojim stíckym prístupom k plneniu zadaných úloh, chýba nám tvoj huncútsky úsmev, ale najviac nám chýba tvoje celoživotné odhodlanie presadzovať postoje SZPB. Dohliadni na nás odtiaľ zhora a keď nastane niekde nejaká chyba, daj nám vedieť a my to odstránime.

Vďaka ti za tvoju oddanosť a prácu pre ZO SZPB, ale aj pre celý SZPB.

Marián Lukáč, tajomník OblV SZPB Michalovce

Ako si predĺžiť život o niekoľko rokov?

Vedci z Brighamskej ženskej nemocnice v Bostone zistili, že intenzívna kontrola krvného tlaku dokáže predĺžiť život o niekoľko rokov, píše EurekaAlert.

Do výskumu bolo zapojených vyše 9 tisíc ľudí vo veku 50 a viac rokov. Všetci trpeli na vysoký tlak od 130 do 180 mm ortuťového stĺpca.

Dobrovoľníkov rozdelili na dve skupiny, každá dostala hypotenzívnu terapiu. V prvej

Čítanisko

skupine lekári udržiavali tlak na značke 120 milimetrov, v druhej na 140.

Výsledok experimentu ved-

com ukázal, že neustály kontrolou tlaku sa podarilo predĺžiť život dobrovoľníkov v závislosti na veku od pol roka do troch rokov.

Autori výskumu spresňujú, že pozitívne výsledky sa dajú dosiahnuť len ak si budeme sledovať tlak do konca života a, pochopiteľne, že nás neskolia iné vážne choroby.

ZRNKÁ HUMORU

Viete, prečo je vtipných ľudí omnoho menej než vážnych?

– Lebo na rozdiel od vážnosti sa vtipnosť nedá predstierať!

* * *

Hovorí jeden pán druhému:

– To je zaujímavé, ale politické vtipy sa vytratil. To v dobách najtemnejších, keď bolo najhoršie...

– No, asi sa dnes ľudom darí veľmi dobre, vraví ten druhý.

– Tak predsa len nejaký vtip!

* * *

Najkratší pivný vtip:

– Idú dvaja pivári okolo krčmy a obidu ju...

* * *

Inštrukcie nováčikovi pred skokom z lietadla:

– Po vyskočení napočítate do troch a otvorí sa padák.

Ak sa neotvorí, potiahnete za druhú šnúрку a otvorí sa záložný padák.

Keď dopadnete na zem,

budú tam pripravené bicykle. Na bicykli sa vrátite späť do kasárni.

Vyskočil. Ťahá za šnúrky a nič. Ťahá za šnúrky záložného padáka. Opäť nič.

– Asi tam nebudú ani bicykle a budem musieť ísť do kasárni pešo, povzdychne si.

* * *

Pozvánka na rande:

– Láska moja, zajtra pre teba prídem a zatrubím pod твоjim oknom.

– Super, ty máš auto?

– Nie. Mám však trúбку.

* * *

Rozprávajú sa dve dámy:

– Tebe neprekáža, že ten tvoj sa obzerá za každou sukňou?

– Vôbec nie. Aj ten náš pes behá za každým autom a myslíš si, že niektoré mu zastaví?

* * *

Mladá mamička telefonuje do práce svojmu manželovi:

– Predstav si, to naše dieťaťko nechce vôbec zaspáť.

Domnievaš sa, že by som mu mala zaspievať?

Manžel sa na chvíľu zamyslí: – Vieš čo, skús to najprv po dobrom. Ten spev si nechaj až ako krajné riešenie.

* * *

Úprimné vyznanie:

– Drahá, keby som zomrel, plakala by si za mnou?

– Samozrejme. Veď vieš, že ja sa rozrevem kvôli každej maličkosti.

* * *

Dedko dostal telegram:

– Máte potomka, blahoželáme k prvému vnúčaťu.

Dedko sa chytil za hlavu: – Ani nenapíšu, čo to je, či chlapec alebo dievča, a tak neviem, či som babka alebo dedko.

* * *

Dôchodcoví záhradkárovi radí lekár:

– Tieto lieky musíte vysadiť. – Dobre, a čím ich mám potom polievať?

EZOP: VZDELANÝ ČLOVEK MÁ...

(dokončenie v tajničke)

pomôcky: ODA, RSC, PORAM, CANIS	kožený pás na krku psa	býčie zápasy	obluda	žal	opytovacie zámeno	symetrála	zlepím tmelom	patriaci Ivanovi	morská ryba	nervová porucha	obef	sladkovodná ryba
orgán zraku				príradovacia spojka						prúde vody		
1. časť tajničky									len	značka argónu		
kyprilo pluhom						hromadné zabitie totálny, po anglicky						
rychlý moderný tanec					vysoký muž. hlas zubný kaz				chem. zn. tantalu úplná nesloboda			
japonský šlachtic				obrovská socha prišli					cestovný doklad prestaň prať			
EČV Krupiny				v gramatike 3. pád chirurgické klieštiky					predložka hus, po česky		bezpilotné lietadlo	tromf, po poľsky
	v boxe technické k.o.	sidlo v Senegale šport. kód Talianska						banda existujem				
lúštil							časť sústruhu zvrtné zámeno					
2. časť tajničky								3. časť tajničky				
pes, po latinsky								rastlina láskavec				

Správne vylúštenie tajničky z č. 4 znie: **Nie je choroba milovať, ale nemilovať.** Knihu posielame **Jánovi Tišliarovi do Moštenice.**

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: **Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72 Bratislava, alebo na e-mail: bojovník@szpb.sk.**

HISTORICKÝ KALENDÁR

16. marec 1939 – Nemecká ríša telegramom kancelára Adolfa Hitlera predsedovi slovenskej vlády Jozefovi Tisovi uznala de facto et de iure samostatný slovenský štát.

16. marec 1939 – Adolf Hitler a Emil Hácha podpisujú v Prahe výnos o zriadení Protektorátu Čechy a Morava. Výnosom o zriadení Protektorátu, publikovaným pod číslom 75/1939 sb. bola oklieštená republike odopretá štátna povaha a tak sa Čechy a Morava v okamihu ocitli v nemeckej ríši.

16. marec 1944 – Nacisti vypálili Skýcov, zhorelo 260 domov.

17. marec 1939 – Budapešť vyhlasuje, že hranica so Slovenskom musí byť prehodnotená v prospech Maďarska.

17. marec 1945 – V noci na 18. marca nemeckí vojaci vypálili (42 domov) a vyrabovali Kalište. Zabili pri tom 13 ľudí. Kalište je jediná vypálená obec, ktorá po vojne nebola obnovená.

18. marec 1939 – Protest sovietskej vlády proti obsadeniu ČSR. ZSSR vyhlásil, že neuznáva začlenenie českých krajov a Slovenska do nemeckej ríše v žiadnej forme.

18. marec 1940 – Čs. jednotky vo Francúzsku tvorilo 6 534 českých a slovenských vojakov a 487 dôstojníkov.

18. marec 1941 – Čs. peši prápor – východný prevzal službu na predmestí Alexandrie.

18. marec 1962 – Francúzsko a Alžírsko podpísali mierovú zmluvu, čím sa skončila alžírka vojna.

19. marec 1944 – Napriek dohode o nezaradovaní Slovákov do predných postavení nemecké velenie do boja zasadzuje delostrelecký pluk slovenskej 1. pešej divízie.

20. marec 1943 – 1. čs. poľný prápor v ZSSR je začlenený do 15. gardovej strelceckej divízie 64. armády Voronežského frontu.

20. marec 1944 – Na Slovensko pod menom Dezider Bukovský prichádza z čs. spravodajskej rezidentúry v Istanbul kpt. Jaroslav Krátky. Tam používal krycie meno Jaroslav Karas.

Na Slovensku kontaktoval odbojovú skupinu Flóra a získal dokumenty na meno Ing. Otto Brückner.

V čase SNP pôsobil na Sliači, v Banskej Bystrici a na povstaleckých frontoch v roli styčného dôstojníka československého MNO pri 1. čs. armáde.

20. marec 1945 – V koncentračnom tábore Mauthausen po mučení zomiera organizátor partizánskych skupín Ladislav Exnár.

20. marec 1945 – Maršal R. J. Malinovskij vydal vojskám posledné smernice na útočnú Bratislavsko-brnianskú operáciu. Pred 2. ukrajinským frontom mal nepriateľ v obrane 18 divízií, čo bolo okolo 250 000 vojakov, 2 150 diel a mínometov, 120 tankov a samohybných diel a 150 lietadiel. Operácia sa začala 25. 3. 1945.

21. marec 1939 – Nacisti rozpustili československý parlament.

21. marec 1945 – Jednotky sovietskej 7. gardovej armády prekročili Hron a v priestore Štúrovo-Nána vybudovali predmostie.

23. marec 1939 – Maďarské vojská bez vyhlásenia vojny prekračujú slovenské hranice od Užhorodu (tzv. Malá vojna 23.–31. marca/4. apríla 1939).

23. marec 1944 – Londýnska exilová vláda ČSR poverila pplk. Jána Goliaňa úlohou dočasného veliteľa vojenských odbojových akcií na Slovensku.

23. marec 1945 – V Bratislave, v dome sv. Martina sa o 17. hodine Bratislava oficiálne zväčuje Sedembolestnej panne Márii.

24. marec 1939 – Vyšlo vládne nariadenie o zaisťovacej väzbe nepriateľov Slovenského štátu.

24. marec – Deň československých tankistov.

25. marec 1939 – Maďarské lietadlá bombardovali letisko a civilné ciele v Spišskej Novej Vsi. Pri nálete zahynulo 13 vojakov a civilistov, na zemi bolo poškodených 7 lietadiel.

25. marec 1942 – Z Popradu cez Žilinu odchádza do okupovaného Poľska (Osvienčim) prvý transport s tisícim židovských dievčat a mladých žien.

25. marec 1945 – Oslobodenie B. Bystrice, Podbrezovej a Štúrova.

25. marec 1945 – Posledná akcia ľudákov. Klerofašisti a ľudáci pohlavári zvolali manifestáciu ľudákov a gardistov do Holíča pod heslom „záhoráci, východ sa nám znovu vráči“.

26. marec 1942 – V Bratislave zakázali Židom vstup do mesta.

26. marec 1943 – Branný zákon SR vylúčil Židov z brannej povinnosti.

27. marec 1942 – Snem Slovenskej republiky schválil zákon o deportácii Židov zo Slovenska.

27. a 28. marec 1969 – V Prahe sa konal IV. celoštátny zjazd SPB, ktorý bol aj ustanovujúcim kongresom organizácie Čs. zväzu protifašistických bojovníkov.

28. marec 1943 – Slovenskí katolícki biskupi vydali pastiersky list, v ktorom odsudzujú protizidovské opatrenia.